

Broj: 01-1115-13/06

Datum: 22.03.2006. godine

Na osnovu člana 115. stav 1. Zakona o električnoj energiji ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 66/02, 29/03, 86/03 i 111/04), člana 18. stav 1. Statuta Regulatorne komisije za električnu energiju Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 41/04), člana 37. stav 1. tačka 4. Poslovnika o radu Regulatorne komisije za električnu energiju Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 96/04), člana 49. stav 1., a u vezi sa članom 116. Pravilnika o tarifnoj metodologiji i tarifnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 61/05), i člana 72. stav 1. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju sporova i žalbi ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 71/05), u početnom tarifnom postupku pokrenutom na inicijativu Regulatorne komisije za električnu energiju Republike Srpske, a po zahtjevu za odobrenje cijene na pragu elektrane Javnog preduzeća "Rudnik i Termoelektrana Gacko" a.d. Gacko, Regulatorna komisija za električnu energiju Republike Srpske je na 28. redovnoj sjednici održanoj 22.03.2006. godine donijela

R J E Š E N J E

o utvrđivanju cijene električne energije na pragu elektrane

1. Javnom preduzeću "Rudnik i Termoelektrana Gacko" a.d. Gacko odobrava se potreban godišnji prihod za 2006. godinu po osnovu obavljanja djelatnosti proizvodnje električne energije u iznosu od 92.237.634 KM, za bilansiranu proizvodnju od 1.515.660.000 kWh i srednju godišnju raspoloživu snagu od 229.700 kW.
2. Utvrđuje se ukupna prosječna cijena električne energije na pragu elektrane u iznosu od 0,0609 KM/kWh, sa sljedećom strukturom:
 - jednična cijena kapaciteta u iznosu od 247,38 KM/kW godišnje i
 - jedinična cijena proizvedene električne energije u iznosu od 0,0234 KM/kWh.
3. Utvrđuje se prosječna cijena električne energije na pragu elektrane radi utvrđivanja tarifnih stavova za nekvalifikovane kupce u iznosu od 0,0622 KM/kWh, sa sljedećom strukturom:
 - jednična cijena kapaciteta u iznosu od 174,27 KM/kW godišnje i
 - jedinična cijena proizvedene električne energije u iznosu od 0,0234 KM/kWh.
4. Cijene iz tačke 2. i 3. dispozitiva ovog rješenja primjenjuju se za obračun proizvodne cijene električne energije radi snabdijevanja nekvalifikovanih kupaca u Republici Srpskoj počev od 01.04.2006. godine.
5. Ovo rješenje je konačno.

6. Dispozitiv ovog rješenja objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srpske", a rješenje sa obrazloženjem na oglasnoj tabli i web stranici Regulatorne komisije za električnu energiju Republike Srpske.

O b r a z l o ž e n j e

Regulatorna komisija za električnu energiju Republike Srpske (u daljem tekstu: REERS) je na osnovu člana 23. alineja 2. Zakona o električnoj energiji Republike Srpske (u daljem tekstu: Zakon) nadležna da propiše metodologiju i kriterijume za utvrđivanje cijena snabdijevanja nekvalifikovanih kupaca električnom energijom, te da utvrdi strukturu cijene i ukupnu cijenu električne energije na pragu elektrana na osnovu člana 115. stav 1. istog Zakona. REERS je usvojio Pravilnik o tarifnoj metodologiji i tarifnom postupku: u daljem tekstu Pravilnik ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 61/05), koji u članu 6. propisuje osnovna načela, na kojima se temelji tarifna metodologija i postupak odobravanja tarifa i prema kojima, cijene koje se priznaju preduzećima moraju biti pravične, opravdane, nediskriminirajuće, utemeljene na objektivnim kriterijumima i zasnovane na opravdanim troškovima, te određene na transparentan način.

Na osnovu člana 79. stav 1, a u vezi sa članom 96. stav 1. i članom 117. Pravilnika, REERS je na 16. redovnoj sjednici koja je održana 21.06.2005. godine donio Odluku o pokretanju prvog tarifnog postupka ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 65/05). Ovom odlukom, određeni su rokovi u okviru kojih su elektroenergetska preduzeća u Republici Srpskoj bila dužna da podnesu zahtjeve za odobrenje cijena električne energije na pragu elektrana, u propisanoj formi kao i da dostave kompletne tehničke i finansijske podatke na obrascima koje je propisao REERS.

Javno preduzeće "Rudnik i Termoelektrana Gacko" a.d. Gacko (u daljem tekstu: RiTE Gacko) podnijelo je REERS-u dana 30.08.2005. godine zahtjev za odobrenje cijena na pragu elektrane koji je zaveden pod brojem 01-1115/05. U zahtjevu je prikazana prodajna cijena bazne godine u iznosu od 0.0683 KM/kWh, potrebna cijena na osnovu podataka bazne godine u iznosu od 0.0726 KM/kWh, a podnosilac nije predložio cijenu za 2006. godinu.

U cilju određivanja cijene električne energije na pragu elektrane podnosiocu zahtjeva, za obavljanje elektroenergetske djelatnosti proizvodnje električne energije, u prvom tarifnom postupku, na osnovu ostvarenih rezultata bazne godine i plana proizvodnje električne energije koji je uključen u elektroenergetski bilans, koji je donijela Vlada Republike Srpske Odlukom o usvajanju elektroenergetskog bilansa Republike Srpske za 2006. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske", broj 1/06), je utvrđivan potreban prihod od elektroenergetske djelatnosti proizvodnje električne energije za 2006. godinu. Kako potrebni prihod regulisanog preduzeća predstavlja zbir troškova rada i održavanja (poslovni rashodi), obračunate amortizacije, odobrenog povrata na uložena sredstva i poreza, a sve navedeno umanjeno za ostale prihode (kao što je prodaja sredstava, realizacija doniranih sredstava, prihod od aktiviranih učinaka i sl.), te za prihode od pomoćnih usluga to je, primjenom metodologije prema odredabama članova 47-53 Pravilnika, određivana cijena električne energije na pragu elektrane. Prema članu 48. Pravilnika ova cijena može se utvrditi kao dvokomponentna koja se sastoji od specifične cijene snage obračunate na osnovu ukupnih fiksnih troškova, uključujući odobreni povrat i raspoložive snage i cijene energije obračunate kao odnos ukupnih varijabilnih troškova i proizvodnje električne energije određene u energetskom bilansu.

Nakon razmatranja podnesenog zahtjeva sa pratećom dokumentacijom, utvrđeno je da zahtjev nije kompletan, pa je na osnovu člana 32. stav 1. i 89. stav 1. Pravilnika, od podnosioca više puta tražena dopuna zahtjeva. Podnosiocu je omogućeno da dopuni zahtjev dostavljanjem obrazloženja i dokumentacije putem pošte, davanjem izjava ovlašćenih predstavnika podnosioca, te prilaganjem dokumentacije neposredno u prostorijama REERS-a i na raspravama koje su održane u ovom postupku.

U cilju utvrđivanja odlučnih činjenica, kao i prikupljanja dokaza kojima se utvrđuju te činjenice, REERS je na 19. redovnoj sjednici koja je održana 21.09.2005. godine donio Odluku o održavanju formalnih rasprava u postupcima za odobrenje cijena na pragu elektrane ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 87/05). U skladu sa članom 44. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju sporova i žalbi ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 71/05), REERS je izdao obavještenje za javnost o mjestu, vremenu i predmetu formalnih rasprava, imenovanju voditelja postupka, načinu i rokovima dostavljanja komentara javnosti, uslovima, roku i kriterijumima za sticanje statusa umještača, te roku za izradu izvještaja voditelja postupka. Javnost je obavještena i o podnesenom zahtjevu za odobrenje cijene na pragu elektrane podnosioca i njegovim osnovnim elementima, a ostavljena je mogućnost da zainteresovana lica mogu podnijeti svoje pismene komentare na podneseni zahtjev.

Radi efikasnijeg provođenja formalne rasprave, voditelj postupka je održao pripremnu raspravu sa podnosiocem zahtjeva dana 25.10.2005. godine na kojoj su identifikovani nedostajući podaci za razmatranje zahtjeva za odobrenje strukture i ukupne cijene na pragu elektrane, neusaglašeni i neutemeljeni podaci u zahtjevu za odobrenje cijene na pragu elektrane, kao i pitanja o kojima će se raspravljati i izvoditi dokazi na formalnoj raspravi. Kao takva pitanja istaknuta su prvenstveno: raspoloživa snaga, planirana proizvodnja električne energije u termoelektrani i uglja i otkrivke na rudniku, sredstva koja se uključuju u regulativnu osnovu i njihova fer vrijednost, troškovi rada i održavanja regulisane djelatnosti i troškova i prihoda ostalih djelatnosti, a posebno osnov za predložene promjene troškova regulisane djelatnosti u odnosu na baznu godinu, troškovi opštih i zajedničkih poslova, prodajna cijena električne energije za netarifne kupce. Zastupnici podnosioca nisu postavili zahtjev za pozivanje svjedoka ili vještaka radi utvrđivanja činjenica na formalnoj raspravi, a voditelj postupka je donio zaključak kojim se obavezuje podnosilac da nakon pripremne rasprave dostavi dodatnu dokumentaciju i obrazloženja u pismenoj formi po svim pitanjima identifikovanim na pripremljenoj raspravi.

Formalna rasprava, koja je bila otvorena za javnost, održana je 26.10.2005. godine. Na njoj su razmatrana pitanja koja su definisana na pripremljenoj raspravi, a od podnosioca zahtjeva je zatraženo da dokumentuje opravdanost sljedećih pozicija u zahtjevu: predložene raspoložive snage, polazeći od nominalnih parametara elektrane, energetske vrijednosti goriva, kapaciteta osnovnih dijelova postrojenja za proizvodnju energije, plana proizvodnje električne energije u godini za koju se odobrava cijena, a polazeći od raspoložive snage elektrane, pravila bilansiranja i optimalnog korišćenja kapaciteta, predložene vrijednosti regulativne osnove i to zbog: 1) ukupne vrijednosti stalnih sredstava kao osnovice za obračun opravdanih troškova amortizacije i povrata na uloženi kapital u skladu sa tarifnom metodologijom REERS-a, a po fer vrijednosti, prema izvještaju nezavisne revizije finansijskih izvještaja za 2004. godinu, 2) pojedinih sredstava ili grupa sredstava uključenih u regulativnu osnovu i njihove funkcije u obavljanju djelatnosti proizvodnje električne energije, a posebno tekućih ulaganja u stalna sredstva; predloženih troškova rada i održavanja za pozicije: troškovi energenata, troškovi proizvodnih

usluga u Rudniku, fiksni troškovi održavanja postrojenja, troškovi zarada, troškovi ostalih proizvodnih i neproizvodnih usluga, predloženih ukupnih troškova i alokacije troškova u preduzeću i alokacije opštih i zajedničkih poslova i poslova koji se obavljaju u drugim pravnim licima, kao i određene usluge u okviru RiTE Gacko, s tim u vezi ukupni administrativni i opšti troškovi. Za pitanja koja nisu raspravljena na formalnoj raspravi, voditelj postupka je omogućio podnosiocu da u ostavljenim rokovima dostavi potrebnu dokumentaciju i detaljna pismena obrazloženja.

"Elektroprivreda Republike Srpske" (u daljem tekstu: ERS) dostavila je REERS-u zahtjev za sticanje statusa umješača u postupku odobrenja cijena na pragu elektrane. Kako je zahtjev za sticanje statusa umješača dostavljen nakon isteka roka, REERS je na osnovu člana 46. stav 1. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju sporova i žalbi ocijenio da su razlozi propuštanja roka bili opravdani, te je na 20. redovnoj sjednici koja je održana 25.10.2005. godine donio rješenje kojim je ERS-u odobrio status umješača.

Na zajedničkoj formalnoj raspravi radi rješavanja zajedničkih pitanja održanoj 14.11.2005. i 15.11.2005. godine u prisutnosti predstavnika svih podnosilaca zahtjeva za odobrenje cijene na pragu elektrana u Republici Srpskoj i zastupnika umješača ERS-a data su konačna izjašnjenja o pitanjima koja nisu bila riješena u pojedinačnim raspravama i o kojima su prije rasprave obavješteni učesnici u postupku, a to su: prodajna cijena električne energije za ostale kupce, obim, prihodi i troškovi pomoćnih usluga, procijenjena fer vrijednost stalnih sredstava, obim poslova i alokacija troškova ERS, troškovi ostalih zajedničkih poslova i naknadna dostava podataka podnosilaca po zaključcima sa održanih formalnih rasprava. Zastupnici podnosioca zahtjeva su izjavili da se troškovi ERS-a rasporede prema ostvarenom prihodu, te da su u strukturu troškova uključili finansiranje Zajedničkog elektroenergetskog koordinacionog centra (ZEKC), Elektroenergetskog koordinacionog centra (EKC), REERS-a i troškove revizije.

Kao podlogu u prilog svom zahtjevu za odobrenje predložene cijene električne energije na pragu elektrane, podnosilac zahtjeva je naveo sljedeće:

U pogledu raspoložive snage elektrane, zastupnici podnosioca su izjavili da je raspoloživa snaga na osnovu koje se utvrđuje elektroenergetski bilans za TE Gacko određena na bazi iskustva, a ne normativnih ispitivanja koja bi potvrdila da je raspoloživa snaga 240 MW na pragu, a maksimalna snaga na pragu 276 MW. Po izjavama zastupnika podnosioca, osnovu za svoje tvrdnje nalaze u Pravilniku o upravljanju elektroenergetskim sistemom Republike Srpske, u kojem je utvrđen faktor eksploatacije termoelektrana od 0.78% i elaboratu: Termotehnička ispitivanja u cilju optimizacije rada kotla 300 MW TE Gacko, koja je izvršio Institut za nuklearne nauke Vinča u oktobru 2005. godine.

Zastupnik podnosioca je izjavio da se do planirane proizvodnje nije došlo primjenom koeficijenta eksploatacije, nego na bazi raspoložive snage na generatoru od 260 MW, i 240 MW na pragu. Razlozi što je snaga manja od nominalne je kvalitet uglja. Raspoloživost kvaliteta uglja utiče na maksimalnu raspoloživu snagu i ona je razlog sniženja raspoložive snage. Normativna ispitivanja nikada nisu rađena. Nijedan uzorak uglja nije dostigao termičku vrijednost iz rudarskog projekta.

Zastupnici podnosioca su izjavili da je razlog neujednačeni kvalitet uglja, da preduzeće nema automatski uzorkivač uglja, da se podaci o kvalitetu uglja koji su navedeni u Dopunskom rudarskom projektu ne mogu koristiti za određivanje snage, jer takav ugalj ne dolazi na elektranu. Na pitanje na osnovu čega je utvrđen specifični utrošak toplote, zastupnici su izjavili da nije korišten ni Dopunski rudarski

projekat, ni laboratorijska ispitivanja u preduzeću, nego na bazi iskustva sa radom bloka.

Rekonstrukcija kotla izvršena u 2004. godini nije postigla planirani cilj - povećanje snage bloka do nominalnih parametara. Cilj podizanja raspoložive snage je ostvaren djelimično, jer je povećan obim proizvodnje. Ostvarena je garancija kontinuiteta rada bez čišćenja. Problem sa ventilacijom je otklonjen. Uočeni su određeni propusti, koji su otklonjeni na teret isporučioaca. Preostalo je još da se ugradi dio opreme, a koja je isporučena, i koja će se ugraditi u 2006. godini, kada bude planirani remont, i tada će se u potpunosti postići planirani cilj.

Na osnovu očekivanog kvaliteta uglja i na osnovu ispitivanja poslije izvršene rekonstrukcije, planirana je snaga postrojenja, pri raspoloživom uglju. Projektovana snaga bloka od 300 MW može se postići, ali ne stalno.

U pogledu predloženog plana proizvodnje električne energije, RiTE Gacko u svom zahtjevu za odobrenje cijene na pragu elektrane navodi da je u baznoj 2004. godini ostvario proizvodnju od 1.148 GWh električne energije, a da za godinu primjene cijena, 2006. godinu, planira proizvodnju od 1.516 GWh električne energije. Ovaj podatak je za 42 GWh veći od podatka koji se u planu poslovanja RiTE Gacko za period 2005-2007. godina navodi za 2006. godinu ("Plan proizvodnje RiTE Gacko za period 2005-2007. godine, strana 3) i od podatka koji se navodi u Elektroenergetskom bilansu Republike Srpske za period 2005-2007. godine.

Planirana raspoloživa snaga na pragu elektrane je 240 MW, proizvodnja električne energije se planira u skladu sa Pravilnikom o upravljanju elektroenergetskim sistemom Republike Srpske, sa faktorom 0,78 u odnosu na nominalnu snagu, planira se 6.314 sati rada u 2005. godini, što je rekord u posljednje vrijeme. Mjesečni broj sati utvrđen u skladu sa Pravilnikom o upravljanju elektroenergetskim bilansom Republike Srpske.

Planirana proizvodnja za 2006. godinu nije dobijena na osnovu koeficijenta 0,78, nego na osnovu planiranih stvarnih sati rada i planirane prosječno raspoložive snage koju može dati gorivo kojim se raspolaže.

U pogledu fer vrijednosti regulativne osnove, a po provednom postupku formalne rasprave, a na osnovu izjava zastupnika RiTE Gacko i dostavljene dokumentacije, RiTE GACKO predlaže da Regulator utvrdi neto vrijednost regulativne osnove i odobreni povrat koji se na njoj zasniva. Zahtjev i propisani obrazac sa podacima 2-G ne sadrže elemente regulativne osnove. Propisani obrazac 3-G "Neto vrijednost osnovnih sredstava" je dostavljen.

U izmijenjenom i dopunjenom zahtjevu za odobrenje cijene na pragu elektrana, RiTE GACKO je izvršio umanjenje regulativne osnove za vrijednost dijela sredstava koja je Sektor za tarife nominovao na pripremnoj raspravi kao potencijalno nelicencirana (Zapisnik sa pripreme rasprave).

Stanovište RiTE Gacko po pitanju osporenih pozicija je sljedeće: sredstva nominovana na pripremnoj raspravi su u izmijenjenom i dopunjenom zahtjevu isključena iz regulativne osnove i potvrđeno da nisu namijenjena proizvodnji električne energije prema popisu dostavljenom 31.10.2005. godine; sredstva koja preuzima prenos će biti isključena, međutim do zaključenja formalne rasprave nije dostavljena lista sredstava i zaposlenih koji pripadaju prenosnoj funkciji; sredstva u pripremi koja mogu biti uključena u regulativnu osnovu - dostavljeno obrazloženje, specifikacija nabavljene opreme, i efekti koje će imati na proizvodnju u godinu primjene cijena, te usmene izjave u zapisnik zastupnika RiTE Gacko; planirana ulaganja i efekti na buduću regulativnu osnovu dokumentovani zaključenim

ugovorima o nabavci opreme koja će biti aktivirana za proizvodnju u godini primjene cijena.

Po pitanju prezentacije fer vrijednosti stalnih sredstava zastupnici RiTE Gacko na pripremljenoj i formalnoj raspravi su izjavili da nije izvršeno knjiženje impariteta na osnovu izvještaja revizora, a fer vrijednost će se dobiti procjenom, i procjena će biti uknjižena; zastupnici RiTE Gacko su se obavezali da će dostaviti REERS-u procjenu fer vrijednosti sredstava odmah po prijemu od procjenitelja.

U pogledu troškova rada i održavanja, a prema zahtjevu podnosioca, izmijenjenom i dopunjenom u toku postupka, elektroenergetski bilans za 2006. godinu je za 32% veći od ostvarenja u baznoj godini. Za povećanje proizvodnje od 32%, podnosilac predlaže povećanje troškova od 35%.

Zastupnici podnosioca izjavili su da se ne radi o većim graničnim troškovima dodatne proizvodnje, nego o tome da u prvobitnom zahtjevu od 19.09.2005. godine, kada je bilansirana količina električne energije za 2006. godinu iznosila 1.440 GWh, nisu bili uključeni svi poslovni rashodi, odnosno da se radilo o troškovima koji nisu ranije ukalkulisani kao što su: rekultivacija, otkrivke, regulativne naknade i troškovi Direkcije ERS-a, koji skupa iznose 10.000.000 KM.

Podnosilac u svom konačnom zahtjevu za odobrenje cijene na pragu elektrane, tabela E obrasca OB.01.03.G od 01.11.2005. godine predlaže da mu se priznaju kao opravdani troškovi proizvodnje električne energije u iznosu 110.017.000 KM.

U svom zahtjevu, pratećoj dokumentaciji i obrazloženjima elemenata zahtjeva u toku formalne rasprave, podnosilac RiTE Gacko ističe da su ukupni troškovi poslovanja bili potcijenjeni niz godina zbog ograničenog prihoda, te da zbog toga nisu bili ukalkulisani svi stvarni troškovi perioda, da je preduzeće zaostajalo sa otkrivanjem zbog nedovoljnih raspoloživih sredstava, kao i da postoji problem radne snage, odnosno viška radnika, a u isto vrijeme nedovoljan broj radnika potrebne kvalifikacione strukture, naročito na rudniku.

U okviru pozicije "Troškovi tekućeg održavanja" predlaže se povećanje od 32%. U toku i nakon formalne rasprave, u svom izmijenjenom i dopunjenom zahtjevu, RiTE Gacko je dostavio specifikaciju troškova održavanja, navodeći da preduzeće ima kvalifikacionu i tehnološku strukturu da planira remont, kao i da će se više angažovati vlastiti resursi na samom izvođenju remonta i smanjiti troškovi održavanja u dijelu norma sati izvođača radova za 70% do 2007. godine.

Troškove materijala u zahtjevu čine troškovi materijala za održavanje i troškovi ostalog materijala 10.440.000 KM. Materijal za tekuće i investiciono održavanje uključen je u troškove tekućeg održavanja, prema podacima u bruto bilansu dostavljenom 19.09.2005. godine.

Energenti, odnosno troškovi goriva i energije u najvećoj mjeri odnose se na naftu za rudarsku mehanizaciju, potrošnju električne energije iz mreže i mazut za termoelektranu.

Utrošci energenata su, prema izjavama zastupnika RiTE Gacko, obračunati u skladu sa normativima, te je u skladu s tim dostavljena dokumentacija (Plan potreba u hemikalijama, Potrebne količine nafte ulja maziva, Potrebe za rezervnim djelovima i repromaterijalom).

Troškovi amortizacije u zahtjevu podnosioca obračunati su na osnovicu po kojoj je prikazana vrijednost osnovnih sredstava u knjigama preduzeća, uvećani za troškove amortizacije sredstava koja će biti aktivirana za upotrebu u 2006. godini, uključujući i sredstva prenosa energije. Osnovica za obračun amortizacije nije utvrđena u iznosu

fer vrijednosti koja je navedena u revizorskom izvještaju, odnosno nije unesena fer vrijednost regulativne osnove u skladu sa kvalifikacijama nezavisne revizije, kao osnovica za obračun amortizacije. Zastupnici RiTE Gacko su izjavili da će amortizacija u 2006. godini, kao i u 2005. godini biti obračunata na osnovu izvještaja o procjeni vrijednosti imovine koja je u toku.

Do okončanja formalne rasprave RiTE Gacko nije dostavio procijenjenu fer vrijednost stalnih sredstava, kao ni njene efekte na troškove amortizacije.

Ostali fiksni troškovi u zahtjevu podnosioca predloženi su u iznosu 7.500.000 KM. Otpisi obrtnih sredstava su uključeni u zahtjev na osnovu ostvarenih rashoda u baznoj godini, bez obrazloženja razloga za tako značajnu stavku.

U izmijenjenom i dopunjenom zahtjevu RiTE Gacko od 03.11.2005. godine uključeni su troškovi regulatorne naknade, ali nisu uključeni troškovi ERS. Stanovište zastupnika RiTE Gacko je da troškove koji se po određenom ključu raspoređuju na sve elektroenergetske djelatnosti, REERS rasporedi na osnovu odobrenih troškova i odobrenog ključa za raspodjelu. Na formalnoj raspravi održanoj 14.11.2005. godine radi rješavanja zajedničkih pitanja, kojoj su prisustvovali predstavnici RiTE Gacko, zastupnici proizvođača električne energije predložili su ključ za raspodjelu troškova zajedničkih poslova na osnovu učešća prihoda svakog preduzeća u ukupnom prihodu. Zastupnici RiTE Gacko su se saglasili sa ovim prijedlogom.

Vezano za povrat na regulativnu osnovu u svom izmijenjenom zahtjevu podnosilac nije predložio stopu povrata na vlastiti kapital, ni stopu povrata na pozajmljeni kapital. U propisanim obrascima za tehničke i finansijske podatke, tabela 12-G, data je specifikacija kredita za osnovna sredstava i obračunate kamate. Zastupnici podnosioca na formalnoj raspravi su izjavili da nisu mogli predložiti stopu povrata na vlasnički kapital, te da očekuju da povrat na kapital obračuna REERS u skladu sa svojom politikom, uključujući i kamate na pozajmljeni kapital.

Nakon detaljne analize podnesenog zahtjeva sa pratećom dokumentacijom i provedenog postupka formalne rasprave, uključujući i pripremnu raspravu i zajedničku formalnu raspravu, voditelj postupka je dana 09. 02. 2006 godine u smislu člana 70. stav 1. Pravilnika o javnim rasprava i rješavanju sporova i žalbi sačinio Izvještaj voditelja postupka koji je dostavljen učesnicima u postupku dana 10.02.2006 godine, i objavljen na web stranici REERS-a sa dokumentacijom iz spisa. Izvještaj je sadržavao i preporuku voditelja postupka REERS-u za donošenje konačne odluke. Ostavljena je mogućnost učesnicima u postupku i zainteresovanim licima da mogu podnijeti svoje komentare na izvještaj u roku koji je odredio voditelj postupka na osnovu člana 70. stav 3. Pravilnika o javnim rasprava i rješavanju sporova i žalbi.

U ostavljenom roku podnosilac zahtjeva je koristeći mogućnost komentarisanja dana 20.02.2006. godine pod brojem 01-1115-12/06 dostavio sljedeće komentare na izvještaj voditelja postupka: Fer vrijednost regulativne osnove je utvrđena na osnovu izvještaja revizora, umjesto na osnovu izvještaja o procjeni. U izvještaju je navedeno da je dijelom narušen projektovani način iskopa, pa je električna snaga za vlastite potrebe smanjena i ona danas iznosi 15 do 18 MW. Električna energija za vlastite potrebe obuhvata potrošnju električnih mehanizama u funkciji proizvodnje električne energije i ne obuhvata potrošnju električne energije Rudnika. U TE Gacko prosječni višegodišnji procenat vlastite potrošnje iznosi 6,08% (u odnosu na snagu na generatoru) što je za predloženu snagu na generatoru od 255 MW iznosi 15.5 MW. Obrazloženje da način iskopa utiče na vlastitu potrošnju ne stoji. S obzirom da je voditelj postupka osporio dostavljene podatke o ostvarenom i planiranom kvalitetu uglja iz Rudnika Gacko, dostavili su elaboraciju o kvalitetu uglja. S obzirom na

zastupanje voditelja postupka da se za TE Gacko prihvata ugaj toplotne vrijednosti 9600 kJ/kg, nije bilo teško dokazati da bi se time mogla ostvariti i veća proizvodnja električne energije od predložene (1570 GWh), pa je navedena analiza raspoložive snage računski nekorektna i neosnovana. Maksimalna raspoloživa snaga na pragu od 253 MW, pomnožena je sa faktorom eksploatacije 0,78 i brojem dana u godini bez remonta i dobijena je planirana proizvodnja električne energije na pragu od 1516 GWh. Na osnovu planirane realne raspoložive snage na pragu TE od 240 MW dobijen je broj radnih sati od 6314. Raspoloživa snaga na generatoru planirana je po osnovu višegodišnjeg iskustvenog podatka od 6,08% vlastite potrošnje i iznosi 15,5 MW, te je planirana snaga na generatoru 255,5 MW. Izložena elaboracija od strane voditelja postupka, gdje je kao rezultat predložena maksimalna radna snaga od 262 MW, ne može se prihvatiti kao utemeljen podatak. Podnosilac predlaže godišnju proizvodnju od 1516 GWh i ostale parametre iz elektroenergetskog bilansa. Vezano za kapacitet rudarske mehanizacije podnosilac je naveo da podaci o proizvodnim kapacitetima pojedinih sistema postoje u dostavljenom planu rada rudnika i u skladu su sa DRP, pa insistira da bude prihvaćen zahtjev definisan u planu rada rudnika i DRP, što uključuje i nedostajuće kapacitete na otkrivci u iznosu od 1.500.000 m³čm. S obzirom na komentare o neosnovanom definisanju proizvodnih sistema na uglju i otkrivci, neadekvatnom proračunu količine jalovine korišćenjem pogrešnog koeficijenta (2,9 umjesto 3,08), odnosno međuslojna jalovina nije uzimana u proračun, te primjene koeficijenta na pogrešan način (po m³čm, a ne po projektnim podacima na t uglja, navode u izvještaju vezane za analizu kapacite rudarske mehanizacije i utroška goriva na iskopu uglja i otkrivke u 2006. godini smatraju neosnovanom, kao i da su dostavljeni podaci u skladu sa DRP i planom rudnika korektni. U pogledu fer vrijednosti regulativne osnove, u prezentiranom konačnom izvještaju procjenitelja KPMG utvrđena je vrijednost stalne imovine u korigovanom stanju od 407.597.000 KM. Ovako procijenjena vrijednost je umanjena za 5%, a imparitet je utvrđen na osnovu prinodne vrijednosti kapitala. Kao rezultat krajnje vrijednosti dobijena je fer tržišna vrijednost osnovnih sredstava od 388.757.000 KM. Na bazi ovako iskazane vrijednosti osnovnih sredstava KPMG je izvršio obračun amortizacije, tako da amortizacija bez ukalkulisane amortizacije za nabavljenu rudarsku mehanizaciju iznosi 21.687.927 KM. Podnosilac smatra da su Izvještaj ovlašćene kuće za procjenu vrijednosti osnovnih sredstava i izvještaj voditelja postupka u potpunoj koliziji. Obezvrjeđena amortizacija, prezentovana u ovom izvještaju ovo preduzeće direktno vodi u gubitak. U tabeli ostalih varijabilnih troškova odbačeni su zahtjevi RiTE Gacko po osnovu otpisa obrtnih sredstava, osim učinaka i ostalih rashoda, a priznata je fer vrijednost kala i rastura uglja od 2% na obim proizvodnje. Smatraju da otpis obrtnih sredstava nema nikakve veze sa kalom i rasturom uglja. S obzirom da voditelj postupka nije odobrio stimulativne otpremnine, zahtijeva da se priznaju troškovi zarada za 100 radnika koji iznose 1.450.000 KM, a zahtijeva da se prihvate i troškovi rudarskih šteta i eksproprijacije objekata u iznosu 1.500.000 KM. Vezano za povrat na kapital, podnosilac predlaže stopu povrata na vlasnički kapital 4%. Pored toga, s obzirom na izvršene nabavke osnovnih sredstava, stopa povrata na pozajmljeni kapital treba da iznosi 4,11%. Takođe, ukupan zbir ostalih prihoda u iznosu od 2.050.000 KM ne može se oduzeti od potrebnog ukupnog prihoda, jer su sredstva kojima se ostvaruju i sa njima povezani troškovi isključeni iz regulativne osnove, jer se neće ostvariti planirani izvoz uglja.

ERS je, nakon isteka roka za dostavljanje komentara, na izvještaj voditelja postupka, za sva preduzeća koja su podnijela zahtjev za odobrenje cijene na pragu elektrane dostavila sljedeće kometatre: da REERS prilikom utvrđivanja cijena na pragu elektrana nije uvažio postojeću vrijednost osnovnih sredstava, odnosno trošak amortizacije po tom osnovu, da je urađena je nova procjena kapitala svih a.d. koju

nije usvojena od strane skupštine akcionara a.d.-ova i zbog toga nije dostavljena REERS-u, da preduzećima nisu predviđeni niti priznati dodatni troškovi usljed aktiviranja novih međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i to za trošak rekultivizacije zemljišta koje se koristi za ekstrakciju mineralnih resursa prema MRS-37 i rezervisanje troškova za dugoročne penzijske naknade prema MRS-19 i za odloženo oporezivanje prema MRS-12. Od strane REERS-a termoelektranama nisu prihvaćeni određeni tehnički parametri što je rezultiralo njihovim manjim troškom proizvodnje. Takođe, predložena cijena je niža od ostvarene što može dovesti do poslovanja sa gubitkom. U toku 2005. godine ostvarena je prosječna cijena koštanja proizvedenog KWh električne energije od 5,5 pf/KWh, uz izuzetno povoljne hidrološke prilike i visoko ostvarenje bilansirane proizvodnje, te smatraju da REERS nije trebao predlagati nižu cijenu od ostvarene u prethodnoj godini, jer bi neostvarivanjem visoko bilansirane proizvodnje, došlo do poslovanja sa gubitkom pojedinih proizvodnih preduzeća. Postignuta proizvodna cijena koštanja je niža od cijene postignute slobodnom prodajom energije od 6 pf/KWh, tako da se cijena po kojoj se ona isporučuje domaćem konzumu subvencionira cijenom ostvarenom slobodnom prodajom u izvozu, što je suprotno svim direktivama o deregulaciji elektroprivrednih sistema. Predložena cijena će dovesti do stečaja termoelektrana i njihovog gašenja prije izlaska na tržište, s obzirom da je akcionim planom za prestrukturiranje elektroenergetskog sektora predviđena njihova priprema za tržišne uslove poslovanja.

U primjedbama se navodi da nije uzeta u obzir činjenica da termoelektrane trebaju povratiti više povučenih sredstava iz zajedničkog prihoda i da se to može ostvariti samo kroz tekuću proizvodnju, ako ona bude valorizovana kroz adekvatno priznate cijene. Ukoliko stopa povrata bude manja od 6%, proizvodna preduzeća neće biti atraktivna stranim ulagačima.

Iako komentari ERS-a nisu podneseni u roku određenom od strane voditelja postupka, zašto je isti ovlašten stavom 3. člana 70. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju sporova i žalbi, niti su potkrijepljeni dodatnom dokumentacijom ni dokazima, osim onoga što se nalazi u spisu, REERS je, poštujući načelo istine, odlučio da ove komentare, iako su neblagovremeni, uzme u razmatranje prilikom donošenja konačne odluke, a u cilju utvrđivanja potpunog i pravilnog činjeničnog stanja.

Nakon provedenog cjelokupnog postupka, REERS je na osnovu činjenica i dokaza sadržanih u konačnom izvještaju voditelja postupka, koje je savjesno i brižljivo ocijenio pojedinačno i u njihovoj sveukupnosti i razmatranja komentara podnosioca zahtjeva na ovaj izvještaj, utvrdio sljedeće:

U pogledu raspoložive snage elektrane, a nakon uvida u dostavljena dokumenta i zapisnik sa formalne rasprave, utvrđeno da je instalisana snaga bloka po projektnom rješenju 300 MW na generatoru i 276 MW na pragu elektrane, a da je angažovana snaga za vlastite potrebe 15 do 18 MW.

Značajna rekonstrukcija kotla iz 2004. godine čiji je cilj bio dostizanje projektnih veličina (maksimalna raspoloživa snaga na generatoru 300 MW) nije ispunila cilj, što se vidi u dokumentu "Termotehnički izvještaj o podešenju i ispitivanju kotla P-64 bloka 300 MW TE Gacko poslije II etape modernizacije" - OAO "Inženjerska kompanija Ziomar" i ZAO Sibkoteks iz 2004. godine i da remont iz 2005. godine nije otklonio propuste iz rekonstrukcije kotla, iako je tako planiran, što se vidi u dokumentu "Termotehnička ispitivanja u cilju optimizacije rada kotla 300 MW TE Gacko" - Institut za nuklearne nauke Vinča.

U dokumentu "Termotehnički izvještaj o podešenju i ispitivanju kotla P-64 bloka 300 MW TE Gacko poslije II etape modernizacije" - OAO "Inženjerska kompanija Ziomar" i ZAO Sibkoteks iz 2004. godine nigdje nije jasno rečeno kolika je maksimalna raspoloživa snaga bloka, osim indirektno u režimskoj karti kotla u koloni "opterećenje bloka MW " kao gornja granica 280 MW na generatoru.

Dokumentacija, odnosno normativna ispitivanja koja bi promijenila tehničke parametre iz projektnog rješenja nisu dostavljena.

U komentarima podnosioca dostavljeni su podaci o srednjoj dnevnoj snazi na pragu termoelektrane za pet karakterističnih dana sa najvećom proizvodnjom u 2004. godini i pet karakterističnih dana sa najvećom proizvodnjom u 2005. godini na osnovu kojih podnosilac izvodi maksimalnu snagu na pragu od 253 MW, odnosno 255,5 MW.

Uvažavajući primjedbe podnosioca, umjesto kalkulacije matematičkog modela bloka koje je predložio voditelj postupka u Izvještaju sa formalne rasprave, kao načina utvrđivanja parametara bloka, REERS je donio odluku da se primijeni važeća metodologija, koja se zasniva na pravilima bilansiranja utvrđenim u Pravilniku o upravljanju elektroenergetskim sistemom Republike Srpske.

Članom 8. stav 4. Pravilnika o upravljanju elektroenergetskim sistemom Republike Srpske, koji je dostavljen u spis, propisano je da "raspoloživa snaga termoagregata predstavlja maksimalnu snagu sa kojom termoagregat može neprekidno da radi petnaest sati, ili duže, pod pretpostavkom da su svi dijelovi postrojenja ispravni i da ima na raspolaganju ugaj odgovarajućeg kvaliteta". Pošto podaci o maksimalnoj snazi u trajanju od 15 časova nisu dostavljeni, REERS za dalja razmatranja raspoložive snage polazi od potvrđenog podatka podnosioca da je maksimalna snaga na pragu 262 MW, jer je ista dostignuta kao srednja u 24 časa 19.09.2004. godine i odgovara vrijednosti navedenoj u režimskoj karti kotla od 280 MW kao maksimalnoj snazi bloka, uz umanjeње od 18 MW za vlastitu potrošnju.

REERS, cijeneći navedene činjenice i uvažavajući zatečeno stanje i uhodani način eksploatacije, smatra da se projektovana maksimalna raspoloživa snaga od 276 MW na pragu elektrane ne može postići, a da se za utvrđivanje cijene u ovom tarifnom postupku računa maksimalna raspoloživa snaga od 262 MW na pragu elektrane.

Na osnovu toga je izvedena srednja godišnja raspoloživa snaga od 229,7 MW.

Obaveza podnosioca je da na odgovarajući način verifikuje normativne karakteristike termoelektrane, u skladu sa propisima i pravilima struke, kako bi se u narednom periodu raspoloživa snaga mogla utvrditi na bazi verifikovanih podataka o normativnim karakteristikama.

Bilansirana proizvodnja električne energije: U pogledu predloženog plana proizvodnje električne energije, a na osnovu izjava zastupnika RiTE Gacko da je ugaj limitirajući faktor za postizanje veće snage i proizvodnje električne energije, dostavljenih obrazloženja i planova poslovanja za 2006. godinu i za period 2005-2007. godina i Elektroenergetskog bilansa za 2006. godinu Republike Srpske, proizilazi da je plan proizvodnje za 2006. godinu, kao osnova za odobrenje cijene električne energije na pragu elektrane RiTE Gacko, zasnovan na boljoj pogonskoj spremnosti nego u baznoj godini.

Uvažavajući načelo obazrivosti i mogućnost RiTE Gacko da u kratkom roku izvede sve potrebne promjene za optimalno upravljanje elektranom i rudnikom, kao i činjenicu da je ovo prvi tarifni postupak, REERS u ovom tarifnom postupku za 2006. godinu odobrava cijenu električne energije na pragu elektrane zasnovanu na obimu

proizvodnje koji je naveo podnosilac u svom zahtjevu, i koji je uključen u elektroenergetski bilans Republike Srpske od 1.516 GWh.

Kvalitet uglja: U pogledu toplotne moći i specifičnog utroška toplote, u dostavljenoj dokumentaciji podnosioca (Dopunski rudarski projekat, rezultati ispitivanja uglja u RiTE, podaci o DTE izvedeni iz postignutih snaga na bazi iskustva), te izjavama zastupnika podnosioca postoje suštinske kontradikcije.

Po navodima zastupnika podnosioca, kao i rješenjima na kojima se zasniva Dopunski rudarski projekat, na površinskom kopu rudnika Gračanica RiTE Gacko vrši se eksploatacija čistog uglja.

Zastupnici podnosioca u toku formalne rasprave, kao i u naknadno dostavljenim dokumentima i primjedbama nisu dokazali da postoje validni dokumenti i mjerodavna ispitivanja koja bi potvrdila razloge za odstupanje kvaliteta uglja od vrijednosti navedenih u Dopunskom rudarskom projektu. Vezano za kvalitet uglja, tvrdnja zastupnika RiTE Gacko da oni ne mogu iskopati ugalj sa većim DTE od 8000 KJ/kg ne može se prihvatiti kao dokazana.

U skladu sa tim, kalkulacija svih elemenata za određivanje cijene na pragu elektrane RiTE Gacko je zasnovana na karakteristikama uglja koje su navedene u zvaničnim dokumentima i zahtjevu podnosioca, uvažavajući primjedbe podnosioca zasnovane na ovim dokumentim.

Primjedba podnosioca na način primjene mjernih jedinica kod koeficijenta otkrivke u odnosu na ugalj je osnovana, odnosno da se proračun otkrivke u odnosu na potrebni ugalj vrši po koeficijentu m³čm otkrivke/ tona uglja.

U primjedbama podnosioca se navodi da se "godišnja realizacija uglja i međuslojne jalovine dobija na osnovu stvarnog stanja geološkog stuba ugljenog sloja u terenskim uslovima, pa se zbog toga godišnja realizacija međuslojne jalovine razlikuje u odnosu na planiranu". U tabeli 1.2-G obrasca koji se dostavlja uz zahtjev navodi se da je koeficijent otkrivke 2,9.

Razlozi za odstupanje od projektovanog načina eksploatacije su navedeni u dokumentu "Sagledavanje elektroenergetskog bilansa za Rudnik "Gračanica" - Gacko za 2006. godinu", dostavljenom u spis. U dokumentu se navodi da rudnik u 2006. godini planira učešće međuslojne jalovine u ugljenom sloju od 20%. U navedenom dokumentu podnosioca se navodi da rudnik raspolaže potrebnom mehanizacijom za iskop i transport količine uglja koja sadrži 20% međuslojne jalovine, a koja zadovoljava potrebe elektrane za planiranu proizvodnju. U istom dokumentu se navodi da, zbog nemogućnosti selektivne eksploatacije, učešće jalovine dostiže i do 40%. Efekat ovog načina eksploatacije na koeficijent otkrivke, odnosno na učešće uglja, međuslojne jalovine i preostale otkrivke u ukupnom geološkom stubu, nije proračunat, niti ga podnosilac uzima u obzir, osim kada se radi o efektima na toplotnu moć uglja koji se doprema na elektranu. U Dopunskom rudarskom projektu nisu date referentne vrijednosti za takav način eksploatacije.

U Dopunskom rudarskom projektu su dati podaci za ugalj sa učešćem međuslojne jalovine u uglju od 5%.

Polazeći od podataka navedenih u Dopunskom rudarskom projektu i navoda podnosioca o DTE uglja koji se doprema na elektranu, REERS ne može bez rezerve potvrditi da je zahtjev RiTE Gacko u pogledu potrebne količine uglja i otkrivke opravdan i utemeljen na verifikovanim dokumentima.

Zbog toga je proračun izvršen na osnovu podataka podnosioca po metodologiji proračuna na bazi specifičnog utroška toplote, i to: DTE izveden kao vrijednost iz Dopunskog rudarskog projekta, sa razblaženjem navedenim u dokumentu "Sagledavanje elektroenergetskog bilansa za Rudnik "Gračanica" - Gacko za 2006. godinu" od oko 20%. Sa 21% razblaženja utvrđen je DTE od 8.996 kJ/kg, specifični utrošak toplote od 11.232 KJ/kWh po dijagramu specifičnog utroška toplote koji je dostavio podnosilac, te utvrđena potrebna količina uglja od 1.936.571 t za proizvodnju 1.516 GWh električne energije.

Navedeni proračun izvršen je sa značajnim rezervama u pogledu učešća međuslojne jalovine u uglju zbog neselektivnog načina eksploatacije i stvarne vrijednosti DTE uglja koji se doprema na elektranu, te time i potrebne količine uglja i otkrivke sa takvim načinom eksploatacije.

Obaveza je podnosioca da vrši eksploataciju uglja u skladu sa propisima i pravilima struke, kao i da izvrši stručnu provjeru i verifikaciju toplotne moći uglja koji se koristi u procesu proizvodnje električne energije u termoelektrani, učešća međuslojne jalovine i koeficijenta otkrivke za ugalj koji se doprema na elektranu.

Regulativna osnova: Članom 18. Pravilnika regulativna osnova definisana je kao "neto vrijednost angažovanih stalnih sredstava za obavljanje licencirane djelatnosti i neto vrijednost trajnih obrtnih sredstava neophodnih za redovno poslovanje" i da se ista priznaju u iznosu nabavne vrijednosti ili u slučaju revalorizacije u iznosu tržišne ili fer vrijednosti, umanjene za akumulisanu amortizaciju i samo za sredstva koja se efektivno koriste za obavljanje licencirane djelatnosti.

U Prilogu A.2. Pravilnika utvrđeno je da su preduzeća dužna dostaviti REERS-u listu stalnih sredstava, sa posebno odvojenim sredstvima koja se koriste za obavljanje licencirane djelatnosti.

U pogledu fer vrijednosti regulativne osnove, podnosilac prigovara da je pristup stopi impariteta od 24% neutemeljen, te traži da se uvaži dignitet revizorske kuće KPMG.

Ovaj zahtjev se mora osporiti iz dva razloga: utemeljenje za izvršenu procjenu voditelja postupka je u Izvještaju nezavisnog revizora "Deloit" d.o.o. u kojem je navedena stopa impariteta i fer vrijednost osnovnih sredstava i utvrđene fer vrijednosti sa stanjem na dan 31.12.2004. godine. Prilikom utvrđivanja regulativne osnove, troškova amortizacije i povrata na kapital korišćene su vrijednosti navedene u tom izvještaju, koji su potpisala ovlašćena lica podnosioca.

Fer vrijednost utvrđena procjenom nije ni dostavljena u tarifnom postupku, niti su u registrima osnovnih sredstava unesene potrebne izmjene u skladu sa računovodstvenim standardima. RiTE Gacko je bila dužna da svoje finansijske evidencije uskladi sa podacima navedenim u izvještaju nezavisne revizije, a takođe da vrši analizu obezvredjenja sredstava u skladu sa svojom računovodstvenom politikom.

Procjenitelj KPMG je angažovan od strane RiTE Gacko, o čemu su date izjave na formalnoj raspravi. U tarifnom postupku je više puta zahtijevano da se dostavi ugovor sa procjeniteljem, opis projektnog zadatka i izvještaj o procjeni, što nije učinjeno. Podaci dostavljeni procjenitelju moraju biti u saglasnosti sa podacima koji su dostavljeni REERS-u i to u pogledu svih elemenata koji utiču na fer vrijednost. Konstatacija "da je zakonska obaveza da mi moramo iskazati amortizaciju po nalazu ovlašćene revizorske kuće KPMG" nije tačna, jer je RiTE Gacko dužna prikazati fer vrijednost u skladu sa izvještajem ovlašćene revizorske kuće "Deloitte" d.o.o. jer je revizija finansijskih izvještaja zakonska obaveza po članu 13. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske, broj

67/05), pa podaci u finansijskim evidencijama moraju biti usklađeni sa revizorskim izvještajem. Firma KPMG nije ni angažovana kao revizor, nego kao procjenitelj. Kada uprava prihvati procjenu koju je izvršio procjenitelj, to postaje procjena uprave i za njenu pouzdanost, kao i za primjenu, odgovora uprava. Analizu impariteta RiTE Gacko može sama izvršiti ili naručiti analizu nezavisnog procjenitelja, a dok to ne uradi i dok te vrijednosti ne verifikuje nezavisna revizija, mjerodavne su vrijednosti navedene u revidovanom finansijskom izvještaju. Do okončanja tarifnog postupka, RiTE Gacko nije dostavila podatke usklađene sa podacima navedenim u revidovanom finansijskom izvještaju, niti je izvršila svoju procjenu koja bi dala neke druge rezultate. Fer vrijednost regulativne osnove utiče i na druge elemente potrebnog prihoda, kao što je povrat na kapital. IAS 16 paragraf 77 propisuje "ako se stavke nekretnina, postrojenja i opreme vode po revalorizovanim iznosima, potrebno je objedolaniti sljedeće: (e) knjigovodstvenu vrijednost svake revalorizovane stavke nekretnina, postrojenja i opreme, koja bi bila priznata da se sredstva vode po nabavnoj vrijednosti" (f) revalorizacioni višak, koji ukazuje na promjene u periodu i svako ograničenje u raspodjeli njegovog salda akcionarima". Pored toga, vrijednosti utvrđene procjenom uprave takođe podliježu reviziji. ISA 540 stav 24. propisuje da "revizor treba da izvrši konačnu ocjenu solidnosti procjene na osnovu svojih saznanja o poslovanju i zaključka o tome da li je procjena konzistentna sa drugim revizijskim dokazima pribavljenim u toku revizije".

Podnosilac zahtjeva je korisnik dozvole broj 01-1068-8/05 od dana 27.12.2005. godine, koja mu je dodijeljena za proizvodnju električne energije. Podnosilac zahtjeva je dostavio listu sredstava u upotrebi. Sredstva koja se ne koriste za obavljanje licencirane djelatnosti su vrednosno isključena iz propisanih obrazaca koji se dostavljaju uz zahtjev (tabela 3-G). S obzirom da se radi o prvom tarifnom postupku, u kome se prvi put utvrđuje regulatorna osnova za podnosioca zahtjeva, te s obzirom da je regulatorna osnova podložna promjenama (pribavljanje novih sredstava ili otuđenje postojećih), REERS zaključuje da regulatorna osnova nije nepromjenjiva kategorija, nego nešto što će se vremenom razvijati i mijenjati u narednim tarifnim postupcima.

Podnosilac je na formalnoj raspravi izjavio da je sredstva nominovana na pripremnoj raspravi isključio iz regulativne osnove, ali nije dostavio listu sredstava koja će biti prenijeta na Elektroprenos BiH, iako je to od njega zahtijevano.

Zbog toga je REERS izvršio procjenu sredstava koja će biti prenijeta na Elektroprenos BiH u godini primjene cijena, a na osnovu registra osnovnih sredstava u upotrebi, u skladu sa ovlašćenjima REERS-a iz člana 33. Zakona i člana 96. Pravilnika.

Ulaganja u osnovna sredstva, ostvarenje plana investicija i planirane investicije u narednom periodu odražavaju se direktno na regulativnu osnovu i time na cijenu na pragu elektrane. Zbog toga, u skladu sa članom 19. stav 2. Pravilnika, REERS ocjenjuje svako ulaganje u osnovna sredstva sa stanovišta opravdanosti, izvodljivosti i ciljeva koji se njime postižu, rukovodeći se načelom obazrivosti.

RiTE Gacko je zahtijevao da se ulaganje u rudarsku mehanizaciju prema dostavljenoj specifikaciji uključi u regulativnu osnovu u punom iznosu stanja na računu sredstava u pripremi i ulaganja nakon bazne godine, a u skladu sa članom 19. stav 1. Pravilnika kao "sredstvo koje će biti aktivirano tokom tarifnog perioda". Imajući u vidu potrebu nabavke dodatne mehanizacije, u skladu sa Dopunskim rudarskim projektom, zastupnici RiTE Gacko su dokazivali da će efekti aktiviranja sredstava imati pozitivne efekte na troškove u godini primjene cijena. Uporedna

analiza troškova poslovanja za planirani (bilansirani) obim sa novonabavljenom mehanizacijom nasuprot troškovima angažovanja izvođača za proizvodne usluge otkrivke i iskopa uglja nije dostavljena.

Međutim, pošto se nabavka rudarske mehanizacije vrši u skladu sa analizom potrebnih kapaciteta datom u Dopunskom rudarskom projektu, REERS odobrava uključivanje sredstava u pripremi u regulativnu osnovu u skladu sa članom 19. Pravilnika, u visini stanja na računu sredstava u pripremi.

REERS nije razmatrao planirana ulaganja u dokumentaciji podnosioca koja neće biti aktivirana u godini primjene cijena, i ne ulaze u regulativnu osnovu, niti je na bilo koji način ocjenjivao njihova opravdanost i uključivanje u regulativnu osnovu po aktiviranju u toku perioda primjene cijena.

U Izvještaju nezavisnog revizora Deloitte d.o.o. o finansijskim izvještajima RiTE Gacko za 2004. godinu navodi se da je izvršena procjena nadoknadivog iznosa osnovnih sredstava sa stanjem na dan 31.12.2004. godine i po tom osnovu evidentirani imparitetni gubici od 122.054.000 KM. Po izvještaju nezavisne revizije, sadašnja vrijednost osnovnih sredstava RiTE Gacko iznosi 380.271.752 KM.

U skladu sa tim, REERS priznaje fer vrijednost sredstava umanjenih za imparitet koji iznosi 31% za građevinske objekte i 30% za opremu. Podešavanja po osnovu impariteta izvršena su za sva sredstva u grupi građevinskih objekata i opreme u upotrebi u iznosu navedenom u Izvještaju nezavisnog revizora, primjenjujući istu stopu impariteta za sva sredstva date grupe. Pritom je ista stopa primijenjena i za sredstva koja su isključena iz regulativne osnove prilikom utvrđivanja njihove fer vrijednosti.

Na osnovu navedenog utvrđena je fer vrijednost osnovnih sredstava na osnovu nadoknadiive vrijednosti u skladu sa revizorskim izvještajem i činjenicama utvrđenim u toku formalne rasprave u iznosu 375.533.647 KM u baznoj godini, odnosno 358.092.692 KM kao početnu vrijednost u godini primjene cijena. IAS 36 takođe propisuje način obračuna troškova amortizacije za obezvređeno sredstvo: "osnovica za amortizaciju je nabavna vrijednost sredstva ili neki drugi iznos koji predstavlja zamjenu za nabavnu vrijednost iskazana u finansijskim izvještajima, umanjena za rezidualnu vrijednost".

Trajna obrtna sredstava u tabeli 8-G obrasca za tehničke i finansijske podatke u iznosu 4.800.000 KM utvrđena su u skladu sa zahtjevom podnosioca, pošto su potrebna sredstva za finansiranje zaliha materijala, rezervnih dijelova i potraživanja od kupaca obračunata u skladu sa kriterijumima tarifne metodologije REERS-a.

Ukupna odobrena vrijednost regulativne osnove za 2006. godinu iznosi 362.892.692 KM.

Vrijednost stalnih sredstava utvrđena na ovaj način će biti predmet provjere, i to kako u pogledu sredstava koja su uključena u regulativnu osnovu, tako i u pogledu njihove procijenjene fer vrijednosti. Pri tom naročito treba imati u vidu pravo preduzeća da ostvari povrat uložениh sredstava putem amortizacije i povrat na uložena sredstva putem dobiti, ali isto tako obavezu REERS-a da onemogući preduzeće da po istom osnovu ostvaruje višestruki povrat sredstava, procjenjujući i uključujući u regulativnu osnovu već amortizovani dio vrijednosti sredstava.

Troškovi rada i održavanja: Vezano za troškove rada i održavanja, u svom zahtjevu za odobrenje cijene na pragu elektrane RiTE Gacko je zahtijevao da mu se priznaju kao opravdani ukupni troškovi proizvodnje električne energije u iznosu 113.820.000

KM za planirani obim proizvodnje od 1.516 GWh. U Izvještaju voditelja postupka, za isti obim proizvodnje, predloženi su ukupni troškova rada i održavanja 83.543.000 KM. RiTE Gacko je dostavio primjedbe na iznos predloženih troškova goriva i energije, amortizacije, ostalih varijabilnih troškova i ostalih fiksnih troškova.

REERS je analizirajući Izvještaj voditelja postupka, kao i dostavljene primjedbe na izvještaj, izvršio ocjenu dokaza i odredio se u pogledu visine odobrenih troškova na način kako je navedeno u tekstu koji slijedi.

Podnosilac je prigovorio na Izvještaj voditelja postupka u dijelu koji se odnosi na tretman fiksnih troškova rudnika, koji su u cjelini pripisani varijabilnim troškovima elektrane.

Članom 29. Pravilnika o tarifnoj metodologiji i tarifnom postupku propisano je da su preduzeća dužna izvršiti računovodstveno razdvajanje djelatnosti i podnijeti izvještaj po segmentima, za regulisanu djelatnost, za ostale djelatnosti i zajedničke poslove. U prvom tarifnom postupku preduzeće je dostavilo izvještaje o računovodstveno razdvojenim djelatnostima proizvodnje uglja i proizvodnje energije, te zajedničkim službama u skladu sa članom 112. Pravilnika.

Cijeneći navedeno, organizacionu i tehnološku povezanost i uslovljenost rudnika i termoelektrane, REERS uvažava primjedbu kao osnovanu, i ukupne troškove RJ Rudnik kategoriše u skladu sa njihovom prirodom, tako da se fiksni troškovi rudnika uključuju u ukupne fiksne troškove RiTE Gacko.

Za osnovni i pomoćni materijal, podnosilac zahtijeva 10.440.000 KM i to 2.965.000 KM za TE i 7.475.000 KM na rudniku, te obrazlaže potrebno povećanje troškova osnovnog materijala na RJ Rudnik u odnosu na baznu godinu nabavkom nove opreme koja treba da dođe početkom 2006. godine (12 dampera, 2 hidraulična bagera kašikara, grejder, buldozer, utovarivač i buldozer planer) i osposobljavanje stare, za čije je održavanje potrebno obezbijediti rezervne dijelove, pomoćni materijal, ulja i maziva. Zbog toga, REERS odobrava troškove osnovnog i pomoćnog materijala u iznosu od 7.219.000 KM, odnosno 2,25 puta više nego što je ostvareno u baznoj godini. REERS ocjenjuje da odobreni iznos omogućava RJ Rudnik da održava mehanizaciju na potrebnom nivou za izvršenje plana proizvodnje termoelektrane, kao i da izvrši potrebne intervencije za osposobljavanje amortizovane opreme.

Za iznos od 2.965.000 KM na ime osnovnog i pomoćnog materijala termoelektrane, dostavljena je specifikacija iz koje proizilazi da se radi o materijalu za remont. Kao takav, ovaj trošak spada u fiksne troškove, tj. troškove održavanja, pa se odobrava u okviru te grupe.

U osnovni materijal TE uključeni su troškovi hemikalija za HTP u iznosu 517.000 KM, koje podnosilac nije zahtijevao u okviru ove pozicije.

REERS odobrava 7.760.000 KM na poziciji varijabilnih troškova materijala i 2.965.000 KM na ime fiksnih troškova materijala i rezervnih dijelova za remont termoelektrane.

Troškovi materijala za Radnu zajednicu odobreni su u iznosu 24.000 KM.

Troškovi goriva i energije: U strukturi troškova goriva i energije, najveća stavka je potrošnja nafte na Rudniku i mazuta na termoelektrani, kao i potrošnja električne energije uzete iz sistema.

Podnosilac povećanu potrošnju nafte na rudniku za 4,5 puta u odnosu na baznu godinu obrazlaže time što je u baznoj godini potrošnja nafte bila uključena u troškove usluga trećih lica, a u 2006. godini planira da usluge trećih lica sukcesivno smanji za 70% do početka 2007. godine, što će zbog angažovanja vlastite mehanizacije značajno povećati potrošnju u odnosu na baznu godinu. Visinu troškova podnosilac dodatno obrazlaže i rastom cijene nafte za oko 40%. Kalkulacija je na osnovu dokumentovane cijene rađena sa cijenom 1,88 KM/t, odnosno 1,59 KM/l.

Troškovi goriva i energije bazne godine su iznosili 3.249.000 KM. Zastupnici podnosioca su se izjasnili da 2004. godina ne može biti smatrana referentnom godinom. Sa uključivanjem nove i osposobljene vlastite mehanizacije i isključivanjem trećih lica za 70%, za povećanje obima proizvodnje od 32%, podnosilac zahtijeva ukupno 26.305.000 KM, odnosno 68% više nego u baznoj godini, i to 16.230.000 KM za troškove goriva i energije i 10.075.000 KM za proizvodne usluge izvođača radova na rudniku.

	ostvareno 2004	zahtjev za 2006
troškovi goriva i energije	3.249.000 KM	16.230.000 KM
troškovi ostalih proizvodnih usluga	12.430.000 KM	10.075.000 KM
Ukupno	15.679.000 KM	26.305.000 KM

Pored navedenih, podnosilac zahtijeva povećanje zarada po osnovu većeg obima proizvodnje i povećanje troškova amortizacije za nabavljenu vlastitu opremu.

Podnosilac je dostavio normative potrošnje pogonskog materijala i energije za kompletnu mehanizaciju, kao i plan potrošnje mazuta na TE u zavisnosti od planiranog broja startova i specifikaciju direktnih troškova starta TE.

Na osnovu dokumentacije koja je dostavljena u toku tarifnog postupka, izrađena je analiza kapaciteta rudarske mehanizacije i utroška goriva za iskop i transport otkrivke i uglja, koja je rađena za projektovanu eksploataciju čistog uglja i koeficijent otkrivke za čisti ugalj. Proračun proizvodnje električne energije u TE je zasnovan na eksploataciji uglja sa većim učešćem jalovine nego u rovnom uglju, iako je projektom utvrđen selektivni način eksploatacije i iskop čistog uglja.

Za bilansiranu proizvodnju od 1.516 GWh i koeficijent otkrivke 2,9 koji je naveden u zahtjevu podnosioca, a koji je REERS uvažio kao koeficijent koji odgovara primijenjenom načinu eksploatacije, te uvažavajući primjedbu podnosioca za nekorektnu primjenu koeficijenta otkrivke (t uglja /m³čm umjesto m³čm uglja/ m³čm otkrivke) uz kalo i rastur od 2,3 %, potrebno je 1.936.571 t uglja, te su utvrđeni troškovi goriva 1.375.500 l za iskop i transport uglja na bazi potrebnih sati rada. Za iskop i otkrivku jalovine od 5.616.000 m³čm potrebno je 3.444.000 l nafte na postojećim i mašinama koje su uključene u regulativnu osnovu, pri čemu je utvrđen nedostatak transportnih kapaciteta za 928.000 m³čm otkrivke. S obzirom na to da REERS nije imao podatke o cijeni transporta otkrivke, izvršen je proračun zasnovan na potrebnoj rezervnoj i nedostajućoj transportnoj mehanizaciji. U varijabilne troškove uključeni su procijenjeni troškovi goriva, ulja i maziva, i amortizacije za nedostajuće kapacitete u ukupnom iznosu 1.426.000 KM.

U troškovima goriva i energije, voditelj postupka je izvršio umanjenje troškova električne energije u odnosu na zahtjev podnosioca, primjenjujući cijenu od 0,065 KM/kWh. REERS je ovaj iznos umanjio za još 174.000 KM, računajući sa stvarnom cijenom na 110 kV od 0,0583 KM/kWh.

Na osnovu svega navedenog, REERS odobrava na ime troškova goriva i energije za rudnik iznos od 12.860.000 KM.

U okviru fiksnih troškova ostalih proizvodnih usluga podnosilac je zahtijevao iznos od 10.075.000 KM. Troškovi koje je podnosilac kategorisao kao fiksne po svojoj prirodi su varijabilni - troškovi usluga na izradi učinaka. U okviru odobrenog iznosa na toj poziciji u iznosu 1.860.000 KM, REERS je odobrio 1.099.000 KM na ime nepredviđenih okolnosti, a što može uključiti i eventualnu neraspoloživost kapaciteta rudarske mehanizacije.

Sve što je podnosilac naveo da planira aktivirati u 2006. godini uzeto je u obzir u skladu sa potrebnim časovima rada. Mašine koje nisu planirane za rad se smatraju rezervom i za njih je obračunata i priznata amortizacija na odgovarajućoj poziciji.

Uvažavajući činjenice vezano za planiranu potrošnju kao i dokumentovanu cijenu nafte (1.59 KM/l) i mazuta (550 KM/t) te uvažavajući obrazloženje u postupku javne rasprave i na bazi datog obima proizvodnje, REERS odobrava troškove goriva i energije RiTE Gacko u ukupnom iznosu 15.548.000 KM.

Rješavajući kako je navedeno, REERS obavezuje podnosioca da svoje aktivnosti sprovodi u skladu sa projektnim rješenjima i obezbijedi odgovarajuće verifikovane podatke o efektima načina eksploatacije koji primjenjuje na količinu otkrivke, potrebnu mehanizaciju za ugalj i otkrivku, radi pravilne ocjene potrebnog goriva za rudarsku mehanizaciju i drugih elemenata elektroenergetskog bilansa.

Troškovi transporta: S obzirom na rast cijena usluga transporta, (porast cijene nafte za 32,5%) REERS priznaje troškove transporta od 130.000 KM na termoelektrani i 131.000 KM na rudniku, odnosno 35% više nego u baznoj godini. Po prirodi ovih troškova, koji ne zavise od obima proizvodnje, oni su kategorisani kao fiksni i u ukupnom iznosu uključeni u ostale fiksne troškove.

Naknade za korišćenje dobara: Uvidom u finansijske izvještaje, utvrđeno je da je u 2004. godini na ostvarenu proizvodnju plaćena naknada za korišćenje prirodnih resursa u iznosu 3,4 mil. KM, i naknada za prihode od prodaje uglja 21,8 hilj. KM. Podnosilac je u svom zahtjevu tražio da se odobri iznos od 3.989.000 KM. REERS odobrava podešavanje ovih troškova za 2006. godinu u skladu sa odgovarajućim parametrima elektroenergetskog bilansa i Zakonom o naknadama za korišćenje prirodnih resursa u svrhu proizvodnje električne energije ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 85/02) kao varijabilni trošak termoelektrane u iznosu od 5.077.000 KM.

Naknade rudnika su utvrđene u skladu sa Zakonom o rudarstvu ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 86/03) od 3.2% na planirani prihod od komercijalne prodaje uglja. S obzirom na navode u prigovoru podnosioca da će ostvariti manji obim prodaje komercijalnog uglja, REERS na ime naknada za prihode od uglja odobrava iznos ostvaren u baznoj godini od 21.800 KM, za prodaju uglja u vrijednosti 681.000 KM.

Uvidom u finansijske izvještaje, utvrđeno je da su u 2004. godini plaćeni doprinosi za korišćenje voda, doprinos za šume u ukupnom iznosu 568,000 KM. Radi uporedivosti podataka doprinos za vode je već odobren u kategoriji varijabilnih naknada na termoelektrani. U skladu sa Zakonom o naknadama i planiranom proizvodnjom, predložen je iznos kako je navedeno u ovoj kategoriji troškova, REERS troškove na ime naknada za šume i na ime obračuna ekvivalentnog broja

stanovnika, u procjenjenom iznosu od 124.000 KM odobrava u kategoriji fiksnih troškova ("fiksni troškovi naknada za korišćenje dobara").

Ostali varijabilni troškovi: Podnosilac je na ime ostalih varijabilnih troškova zahtijevao iznos od 2.143.000 KM. U strukturi zahtijevanih ostalih varijabilnih troškova za 2006. godinu su: otpisi obrtnih sredstava osim učinaka u iznosu od 1.643.000 KM i ostali rashodi u iznosu od 500.000 KM. Voditelj postupka je ocijenio da je traženi iznos neutemeljen, i predložio 878.000 KM na ime kala i rastura u rudniku.

Podnosilac zahtjeva je prigovorio na odobreni iznos, navodeći da se kalo i rastur uglja priznaju na količini uglja, te zahtijeva da se priznaju troškovi otpisa obrtnih sredstava osim učinaka, manjkovi i slični ostali rashodi.

REERS je uvažio primjedbu podnosioca i u proračunu potrebne količine uglja u ovom tarifnom postupku primijenio koeficijent od 2,3% za kalo i rastur uglja, a što će podnosilac naknadno dokumentovati, te ne odobrava iznos koji je preporučio voditelj postupka na ovoj poziciji.

U svom zahtjevu za odobrenje cijene na pragu elektrane RiTE Gacko nije dostavilo strukturu ostalih varijabilnih troškova. Otpis alata i inventara po kontnom planu koji je u primjeni u Republici Srpskoj vrši se preko računa troškova materijala koje su kao takvi u cijelosti uključeni u odobreni iznos, i to za TE u većem iznosu od ostvarenja u baznoj godini. Pošto je za RJ Rudnik odobren iznos troškova materijala i rezervnih dijelova na osnovu specifikacije dostavljene u spis, i ocjenjujući da je potreba za rezervnim dijelovima rudarske mehanizacije funkcionalno zavisna od obima proizvodnje, ukupno zahtijevani troškovi materijala su odobreni u iznosu koji je preko dva puta veći od ostvarenja bazne godine, a računajući na maksimalnu mobilizaciju raspoložive opreme za izvršenje plana proizvodnje. Na osnovu strukture troškova "Otpisa obrtnih sredstava osim učinaka" koji su dostavljeni u komentarima ne može se ustanoviti da nisu prethodno uključeni u odobrene troškove materijala. Na računu otpisa obrtnih sredstava osim učinaka prikazuju se troškovi otpisanih zaliha, ispravke vrijednosti zaliha, ispravka vrijednosti i otpisi potraživanja i slični rashodi, a otpis alata i inventara, HTZ opreme i autoguma je po prirodi troška trebalo da bude prikazan na troškovima materijala. REERS ocjenjuje da su odobreni iznosi troškova materijala na rudniku i TE takvog obima da mogu pokriti sve ove izdatke.

Sporni iznos od 1.643.000 KM nije ostvaren u baznoj godini, jer je na računima Otpisa obrtnih sredstava, osim učinaka (račun 576) i Ostalih poslovnih i vanrednih rashoda (račun 579) u baznoj godini ostvareno ukupno 542.000 KM, odnosno 442.390 KM i 99.973 KM respektivno. Za te iznose REERS je umanjio prihode iz iste osnove.

Dio varijabilnih i fiksnih troškova koje je podnosilac svrstao u „ostale troškove“ je odobren na drugim pozicijama.

S obzirom na navedeno, REERS ne nalazi osnov za opravdanost primjedbe RiTE Gacko sa stanovišta ukupno odobrenih troškova u ovom tarifnom postupku, i ne odobrava traženi iznos ostalih varijabilnih troškova

Troškovi amortizacije: Podnosilac je u svom zahtjevu na ime troškova amortizacije naveo iznos od 26.500.000 KM, i to 15.158.000 KM na TE i 11.342.000 KM na rudniku.

REERS odobrava godišnje troškove amortizacije obračunate na osnovicu sa efektima primjene fer vrijednosti navedene u izvještaju nezavisnog Revizora o obezvrijeđenju sredstava (imparitet). U odobrene troškove amortizacije uključuje se

amortizacija sredstava aktiviranih tokom i nakon bazne godine, ako će biti aktivirani u godini primjene cijena. Pošto je podnosilac u toku formalne rasprave dokumentovao da će u 2006. godini aktivirati novu opremu i na osnovu toga povećati proizvodnju uglja vlastitim kapacitetima, te time eliminisati usluge trećih lica, odobravaju se troškovi amortizacije na već isporučenu i na ugovorenu opremu koja će biti ispučena u prvom kvartalu 2006. godine. Podnosilac zahtjeva je dostavio specifikaciju ugovorene opreme koja će biti u funkciji u godini primjene cijena i kopiju ugovora o nabavci opreme.

Podnosilac u svojim komentarima navodi da će troškovi amortizacije, na osnovu izvještaja o procjeni koji je dostavljen uz primjedbe, uz amortizaciju opreme koja će se aktivirati u 2006. godini iznositi 23,5 mil. KM.

REERS ovu primjedbu odbacuje iz razloga što je prilikom utvrđivanja osnovice za obračun amortizacije korišćena fer vrijednost navedena u izvještaju nezavisnog revizora. Nove fer vrijednosti i računovodstvene procjene koje su rezultirale drugim stopama amortizacije i većim troškovima amortizacije ne mogu se uvažiti u ovom tarifnom postupku, jer potrebni podaci nisu blagovremeno dostavljeni, a i naknadno dostavljeni podaci ne daju dovoljnu osnovu REERS-u za pravilnu ocjenu ukupnih efekata izvršene procjene na sve elemente potrebnog prihoda.

Troškovi rezervisanja za rekultivaciju: Podnosilac zahtjeva je dostavio dokumentaciju (dopunski rudarski projekat i predračun) kojom obrazlaže troškove rekultivacije u 2006. godini na iznos od 500.000 KM. REERS procjenjuje da je trošak opravdan i u cijelosti odobrava traženi iznos od 500.000 KM.

Troškovi tekućeg održavanja: Na ime troškova održavanja podnosilac je zahtijevao iznos od 8.872.000 KM. REERS odobrava iznos od 9.697.000 KM, od čega 6.732.000 KM na ime usluga održavanja, odnosno 10% više nego u baznoj godini kada su iznosili 6.095.000 KM, na osnovu dostavljene specifikacije podnosioca, a 2.965.000 KM na ime troškova materijala za održavanje. Zastupnici podnosioca zahtjeva su u svom obrazloženju u toku javne rasprave izjavili da je RiTE Gacko osposobila svoje ljude za održavanje opreme i da planiraju do početka 2007. godine sukcesivno da eliminišu 70% troškova na ime usluga održavanja po norma satima izvođača.

U odobrene troškove održavanja nisu uključeni troškovi projektovanja, jer po navodima podnosioca, termoelektrana ima potrebnu kvalikacionu i tehnološku strukturu da planira remontne aktivnosti. U odobrene troškove uključeni su i ukupni troškovi norma sati izvođača radova na remontu, iako je na formalnoj raspravi konstatovano da će RiTE Gacko smanjiti do 2007. godine norma sate izvođača za 70%, odnosno za preko 2 mil. KM.

REERS nije izvršio umanjenje odobrenog iznosa u skladu sa datom izjavom, koja bi rezultirala smanjenjem troškova za najmanje 1,4 mil KM, kako bi se podnosiocu omogućilo da u potpunosti izvrši remont, bez ograničenja u pogledu potrebnih sredstava.

Trošak materijala i rezervnih dijelova koji su planirani za remont elektrane u iznosu 2.965.000 KM takođe je uključeno u ovu stavku, jer se radi o fiksnim troškovima.

Uzimajući u obzir potrebu održavanja postojeće i novonabavljene mehanizacije, za koju su materijal i rezervni dijelovi za održavanje odobreni na poziciji varijabilnih troškova materijala, REERS odobrava kao opravdan trošak za 2006. godinu na ime tekućeg održavanja iznos od 9.697.000 KM, uz ogradu da na ovoj poziciji postoji

značajna rezerva u pogledu troškova za norma sate izvođača. Troškovi održavanja za TE odobravaju se u iznosu 6.765.000 KM, a za rudnik 2.932.000 KM.

Troškovi zarada (fiksni i varijabilni dio): Podnosilac u svom zahtjevu i primjedbama na izvještaj zahtijeva da se odobri ukupno 21.241.000 KM, od čega 8.111.000 KM za TE i 9.548.000 KM za Rudnik.

Podnosilac je u svojim primjedbama istakao da se troškovi zarada ne mogu povećati samo za 48 novih radnika, jer je potrebno 148 novih radnika, a pošto stimulatívne otpremnine nisu odobrene, to će se broj zaposlenih povećati za 148. U toku formalne rasprave radi rješavanja zajedničkih pitanja održane 14.11.2005. godine iz izjava pozvanih stranaka i umješaća ERS ustanovljeno je da uvećane zarade po osnovu stimulacije za ostvarenje plana iznad 80% postaju osnovica za obračun zarada u narednoj godini, na koju se primjenjuje dodatna stimulacija u slučaju ostvarenja plana.

REERS odbacuje kao neosnovanu primjedu podnosioca u pogledu zahtjeva da se za varijabilni dio zarada primijeni uvećana osnovica po osnovu ostvarenih rezultata u 2005. godini. S obzirom da RiTE Gacko planira veći obim proizvodnje od ostvarenja u baznoj godini, odobreni varijabilni troškovi zarada zasnivaju se na ostvarenju u baznoj godini, uvećanom za rast obima proizvodnje u odnosu na baznu godinu, i to povećanje od 32% za Termoelektranu i 40% za Rudnik, bez ikakve pretpostavke ili preporuke od strane REERS-a da podnosilac ovo povećanje rasporedi na postojeće ili da primi nove radnike. Fiksni dio zarada se povećava samo po osnovu većeg broja zaposlenih, te je REERS odobrio povećanje od 8% na ime fiksnog dijela zarada u odnosu na baznu godinu.

REERS će u narednom periodu izvršiti potpuniju analizu i na osnovu toga ocijeniti opravdanost troškova zarada, način utvrđivanja fiksnog i varijabilnog dijela troškova zarada i zavisnost varijabilnog troška zarada od obima proizvodnje u rudniku i termoelektrani.

Vezano za fiksni dio zarade, REERS odbacuje primjedu za ukupan trošak zarada po osnovu zapošljavanja 148 izvršilaca, kao što je obrazloženo za varijabilni dio zarada. REERS odobrava iznos od 13.005.000 KM fiksnih troškova zarada na ime ostvarenog povećanja broja zaposlenih u 2005. godini i planiranog povećanja broja zaposlenih u 2006. godini za 48 radnika na rudniku, a posebno još 3.582.000 KM troškova zarada u RZ. Povećanje broja zaposlenih podnosilac zahtijeva je obrazložio nabavkom nove mehanizacije. Zbog nabavke 16 novih mašina i osposobljavanja starih mašina, odobrava se trošak zarada za 48 novih radnika kako bi proizvodnja i kvalitet uglja koji se iz rudnika dostavlja u elektranu odgovorili potrebama proizvodnje elektrane.

REERS je odobrio na ime ukupnih troškova zarada u rudniku i termoelektrani 17.028.000 KM, što sa troškovima zarada u radnoj zajednici čini ukupno 20.610.000 KM.

Fiksni troškovi proizvodnih usluga: Podnosilac zahtijeva na ime troškova proizvodnih usluga iznos od 10.075.000 KM. Najveći dio troškova odnosi se na usluge trećih lica na otkrivci. Predstavnicí podnosioca zahtijeva RiTE Gacko istakli su u toku javne rasprave da će planirani iskop uglja ostvariti sopstvenom mehanizacijom, a da planiraju da angažuju treća lica na iskopu otkrivke. 75% otkrivke planiraju da realizuju angažovanjem sopstvenih kapaciteta, a 25% eksterni izvođači radova. Trošak na ime iskopa 1.550.000 m³č.m otkrivke angažovanjem eksternih izvođača

je 8.215.000 KM. Kalkulacija je rađena sa cijenom od 5,3 KM/ m³č.m. koju su predstavnici podnosioca zahtjeva dostavili u obrazloženju.

Planirani trošak u iznosu 8.215.000 KM podnosilac zahtjeva je svrstao u grupu fiksnih troškova proizvodnih usluga, mada je ovaj trošak po svojoj prirodi varijabilan i u zavisnosti je od obima proizvodnje. S obzirom na ukupno ostvarene troškove u baznoj godini od 12.430.000 KM i zahtijevani iznos od 10.075.000 KM, u odnosu na nedostajući kapacitet, REERS odobrava troškove mehanizacije za iskop na osnovu procjene optimalnih troškova potrebnog kapaciteta (gorivo, ulje i mazivo, rad i amortizacija). Podnosilac ima pravo da izabere učešće vlastite ili tuđe mehanizacije za rad na rudniku, ali REERS priznaje kao opravdan trošak koji je naveden u strukturi troškova goriva i energije, jer na osnovu dostavljenih podataka ocjenjuje da RiTE Gacko učešće izvođača radova treba da planira jedino ako bi troškovi bili niži ili kvalitet učinaka bolji, što nije dokazano.

Zbog svega navedenog, REERS ne odobrava fiksne troškove na ime angažovanja eksternih izvođača za iskop i transport otkrivke po zahtjevu podnosioca.

Preostali dio zahtijevanog iznosa od 1.860.000 KM, iako nije valjano dokumentovan, REERS odobrava, i to na ime nepredviđenih okolnosti iznos od 1.099.000 KM, a po osnovu značajnog povećanja plana proizvodnje i mogućih izdataka u vezi sa promjenama koje treba provesti da bi se takav plan ostvario, dok na ime komunalnih i ostalih usluga odobrava iznos koji je ostvaren u baznoj godini od 761.000 KM. Troškovi komunalnih usluga su u najvećoj mjeri fiksnog karaktera, a u zahtjevu podnosioca nisu posebno identifikovani.

Fiksni troškovi naknada za korišćenje dobara: Na zahtjev podnosioca za 559.000 KM, REERS je odobrio fiksne troškove naknada za korišćenje dobara u skladu sa propisima i to 0,1% od prihoda, 2,00 KM po zaposlenom mjesečno i 2,00 KM mjesečno na rudarsku mehanizaciju, u ukupnom iznosu 124.000 KM.

Troškovi osiguranja imovine: REERS odobrava troškove osiguranja imovine u visini ostvarenja bazne godine, odnosno 23.000 KM, iako ovi troškovi nisu posebno identifikovani u zahtjevu podnosioca.

Porezi i doprinosi - fiksni dio: REERS odobrava iznos troška na ime članarine za Privrednu komoru u iznosu od od 182.000 KM za rudnik i termoelektranu, koji je u zahtjevu podnosioca bio u okviru ostalih fiksnih troškova, a koji je radi uporedivosti podataka sa ostalim proizvođačima iskazan kao fiksni trošak poreza i doprinosa, a svi ostali troškovi na ime članarina, sindikata, taksa i registracija svrstaju se u grupu ostalih fiksnih troškova. Porez na promet nije uključen u zahtjev podnosioca u ovoj stavki, a izdaci za akcize su ukalkulisani u nabavnu cijenu.

Troškovi regulatorne naknade: Kako RiTE Gacko, kao ni drugi proizvođači, u 2006. godini neće učestvovati u finansiranju Nezavisnog operatora sistema (raniji ZEK) troškovi neproizvodnih usluga smanjuju se u 2006. godini u odnosu na baznu godinu za troškove finansiranja ZEK-a i EKC-a. Ostali troškovi uz isti obim usluga ostaju nepromijenjeni (troškovi revizije i troškovi regulatorne naknade). Troškovi revizije su u zahtjevu uključeni u "ostale fiksne troškove".

Zbog toga su troškovi regulatorne naknade, koji su bili ukalkulisani u baznoj godini, iako nisu objelodanjeni kao posebna stavka u strukturi troškova bazne godine, a u zahtjevu iznose 250.000 KM, odobreni kao posebna stavka u iznosu 322.000 KM, a prema odobrenom prihodu podnosioca.

Ostali fiksni troškovi: Podnosilac zahtjeva je u obrazloženju specificirao ostale fiksne troškove. U zahtjevu ovi troškovi iznose 7.500.000 KM. U dostavljenoj specifikaciji ukupni troškovi su 5.500.000 KM.

U strukturi troškova je i trošak na ime isplate stimulaturnih otpremnina za 100 radnika u iznosu od 3.200.000 KM.

Kako su zastupnici podnosioca izjavili da prijedlog radnika kojima će biti isplaćena stimulaturna otpremnina naveden u priloženoj dokumentaciji nije konačan, REERS zaključuje da se ne može bez rezerve uvjeriti u opravdanost zahtjeva. Kalkulacija bruto zarada u izvještaju voditelja postupka rađena je za planirani broj od 1428 radnika u 2006. godini. Sadašnji broj radnika je 1380, a u preporuci je računato sa povećanjem broja zaposlenih od 48 radnika. REERS je u slučaju RiTE Gacko primjenio isti kriterijum koji je primjenjen za razmatranje zahtjeva svih podnosilaca, a to je da u posmatranom periodu - od bazne godine do godine primjene cijena nije došlo do promjene tehnologije rada u RiTE Gacko, te da ne postoji tehnološki višak. Nezadovoljavajuća kvalifikaciona struktura zaposlenih, pri čemu se broj zaposlenih povećava iz godine u godinu, je posljedica politike zapošljavanja i troškovi prilagođavanja kvalifikacione strukture potrebama procesa ne mogu se smatrati opravdano nastalim troškovima. Ako se isplaćuju stimulaturne otpremnine, REERS ocjenjuje da taj izdatak ne treba smatrati objektivno nastalim opravdanim troškom, jer je preduzeće svojom politikom zapošljavanja dovelo do toga da ima višak radnika i neodgovarajuću kvalifikacionu strukturu.

U strukturi ostalih fiksnih troškova su uključeni troškovi transporta (261.000 KM) koji su u zahtjevu podnosioca bili svrstani u grupu varijabilnih troškova, kao i dio troškova na ime članarina i doprinosa koji su takođe u zahtjevu podnosioca tretirani kao varijabilni (410.000 KM).

REERS ne odobrava traženo podešavanje na ime stimulaturne otpremnine kao kalkulaturnog elementa kod određivanja cijena na pragu elektrane i respektujući troškove bazne godine procjenjuje opravdanim iznos od 3.474.000 KM na ime ostalih fiksnih troškova rudnika i termoelektrane u svrhu proizvodnje električne energije u 2006. godini.

U odobreni iznos uključeno je 200.000 KM više nego što je podnosilac zahtijevao na ime zdravstvenih usluga i prevoza radnika, a imajući u vidu navode podnosioca o broju invalida i povećanju troškova goriva.

Troškovi RZ su odobreni u zahtijevanom iznosu 197.000 KM.

Zahtjev RiTE Gacko dostavljen u komentaru je da se u okviru Ostalih fiksnih troškova odobre troškovi rudarskih šteta i eksproprijacije objekata u iznosu od 1.500.000 KM, a odnose se na: naknade za građevinske objekte koji se nalaze na eksproprijisanom zemljištu, a ne mogu se evidentirati kao osnovno sredstvo, naknade za rastinje koje se nalazi na eksproprijisanom zemljištu (šuma i voćnjaci), naknade za štete na parcelama koje nisu eksproprijisane i putevima, a koji se nalaze u blizini odlagališta jalovine, naknade za štete koje prouzrokuje mehanizacija na putevima u blizini kopa i putevima kojima se prevozi kamen za izgradnju rudarskih saobraćajnica, naknade za štete koje prouzrokuje mehanizacija na zemljištu koje nije vlasništvo preduzeća, a radi održavanja korita rijeka i kanala u svrhu odvodnjavanja odbrane od površinskih voda i naknade za prevoz pitke vode i održavanje vodovoda iz sela koja se nalaze u blizini kopa, a šteta je prouzrokovana presušivanjem izvora. Očigledno je da RiTE Gacko ima brojne sudske sporove. Pošto rezervisanja za potencijalne obaveze u iznosu od 1.500.000 KM nisu na odgovarajući način bila objelodanjena u zahtjevu, a takođe ni u finansijskim

izvještajima, te prema tome nisu bila razmatrana u postupku formalne rasprave, REERS ne može nedvosmisleno utvrditi da li je pravilno ocijenjen rizik, jesu li ovi troškovi opravdano obračunati i jesu li raspoređeni na odgovarajući način. Iznos od 500.000 KM je sadržan u ukupno odobrenom iznosu, a na osnovu ostvarenog troška bazne godine, i iznosi 1/3 vrijednosti iznosa koje su u postupku. Za ocjene da će troškovi stvarno i nastati u 2006. godini podnosilac nije dostavio pouzdanu procjenu na kojoj zasniva svoj zahtjev za priznavanje cjelokupnog iznosa, ni u postupku formalne rasprave ni u primjedbama.

Na osnovu navedenog, REERS odobrava ukupni iznos ostalih fiksnih troškova od 3.671.000 KM, od čega po 1.737.000 KM za rudnik i termoelektranu, a 197.000 na RZ, odnosno ravnomjerno na dvije RJ, a dodatno odobrene troškove u iznosu 700.000 KM koji nisu bili uključeni u specifikaciju podnosioca, uprava će alocirati na radne jedinice u skladu sa prirodom i nastankom troška.

Troškovi opštih i zajedničkih poslova odobravaju se za aktivnosti koje se obavljaju u RiTE Gacko u okviru "radne zajednice", kako je navedeno u dostavljenoj dokumentaciji podnosioca, u iznosu 3.803.000 KM na ime troškova Radne zajednice.

REERS je odobrio ukupne troškove Radne zajednice (RZ) u sastavu RiTE Gacko u zahtijevanom iznosu, koji je jednak ostvarenju bazne godine, po stavkama: troškovi materijala 24.000 KM, troškovi zarada 3.582.000 KM, te ostali fiksni troškovi 197.000 KM.

Troškovi opštih i zajedničkih poslova koji se obavljaju u drugom pravnom licu odobreni su u iznosu 1.330.000 KM, na osnovu potrebnog prihoda Elektroprivrede Republike Srpske a.d, alociranog na preduzeća za koja obavlja poslove srazmjerno njihovom odobrenom prihodu.

U tarifnom postupku održana je posebna formalna rasprava radi rješavanja zajedničkih pitanja za sve podnosiocce zahtjeva za odobrenje cijene na pragu elektrane, na kojoj je, pored ostalog, raspravljano o obimu poslova i troškovima poslova koje za regulisana preduzeća obavlja ERS. Na osnovu dostavljenih dokumenata i izjava zastupnika stranaka, utvrđeno je da je Elektroprivreda Republike Srpske u fazi restrukturiranja, da i dalje obavlja poslove upravljanja elektroenergetskim sistemom Republike Srpske, prodaje bilansnih viškova električne energije, poslove investicija i razvoja, ekonomske i finansijske poslove u vezi sa zajedničkim prihodom i upravljanjem novčanim tokom, pravne poslove, a da u ovom trenutku ne može precizno definisati konačan obim i vrstu poslova koje će obavljati za preduzeća u sastavu Elektroprivrede Republike Srpske u narednom periodu.

REERS je razmotrio i uvažio navedene razloge, kao i činjenicu da je zahtijevani prihod ERS manji od ostvarenja u baznoj godini, te odobrava iznos od 5.672.000 KM na ime troškova opštih i zajedničkih poslova koji se u ERS obavljaju za preduzeća u sastavu Elektroprivrede Republike Srpske. REERS je imao u vidu činjenicu da je ERS podnijela zahtjev i dobila dozvolu za obavljanje djelatnosti trgovine električnom energijom, ali nikakvo podešavanje u visini i strukturi troškova nije izvršeno po tom osnovu.

Pored toga, ERS je podnijela zahtjev za priznavanje troškova usluga sekundarne regulacije, gubitaka zbog preuzimanja električne energije na distributivnom nivou od susjednih sistema, kao i troškove koeficijenata i havarijske energije, u ukupnom iznosu od 2.095.200 KM.

REERS je odobrio na ime troškova sekundarne regulacije iznos od 1.322.454 KM, a na osnovu proračuna troškova sekundarne regulacije, preuzetih od DERK-a. Prihod od tarifa iz ovog osnova će biti raspoređen na subjekt koji efektivno vrši sekundarnu regulaciju.

Troškove sekundarne regulacije ERS će nadoknaditi iz mrežne tarife, odnosno od korisnika dozvola za distribuciju i snabdijevanje električnom energijom, sve dok bude pružao tu uslugu.

Po osnovu gubitaka zbog preuzimanja električne energije na distributivnom nivou od susjednih sistema REERS je u ukupne troškove korisnika dozvole za distribuciju i snabdijevanje uključio iznos od 415.800 KM.

Troškovi koeficijenta i havarijske energije nisu odobreni kao poseban trošak elektroenergetskog sistema, jer se oni vezuju za nabavku električne energije, odnosno REERS ih je priznao u neto efektu kroz umanjenje odobrene prosječne cijene od ostalih kupaca u odnosu na tržišne cijene.

Na osnovu navedenog, REERS odobrava troškove rada ERS u zahtijevanom iznosu od 5.672.000 KM, koji se alociraju na sva preduzeća u sastavu Elektroprivrede Republike Srpske srazmjerno njihovom odobrenom potrebnom prihodu od regulisane djelatnosti proizvodnje, distribucije i snabdijevanja električnom energijom.

Kada podnosilac zahtjeva ustanovi svoje računovodstvene evidencije u skladu sa odredbama Pravilnika i kada REERS donese Regulatorni kontni plan, svi troškove djelatnosti proizvodnje električne energije će biti objelodanjeni prema vrsti i prirodni troška, te će se i alokacija troškova opštih i zajedničkih poslova čiji učinci se mogu mjeriti izvršiti na osnovu internih cijena i obima usluga.

Finansijski rashodi: Podnosilac u primjedbama na Izvještaj voditelja postupka obrazlaže zahtjev da se u odobreni potrebni prihod uključe sredstva za nadoknadu finansijskih rashoda iz osnova finansiranja obrtnih sredstava, kao i potencijalni izdaci na ime rudarskih šteta i zateznih kamata po sudskim sporovima. Sudski sporovi, vrijednosti 28.000.000 KM mogu se odraziti na novčani tok podnosioca, što međutim nije uzeto u obzir u planiranom novčanom toku podnosioca za 2006. godinu. Radi se o elementima zahtjeva i podacima koji nisu bili dostavljeni, te nisu ni razmatrani u postupku formalne rasprave, pa ih REERS ne uzima u obzir prilikom odlučivanja, i primjedbom odbacuje kao neutemeljenu.

Ukupni odobreni troškovi: U skladu sa izloženim, REERS odobrava na ime ukupnih troškova rada i održavanja za RiTE Gacko iznos od 81.121.000 KM i na ime troškova opštih i zajedničkih poslova 5.133.000 KM, po strukturi kako je navedeno u brazloženju.

Uvažavajući primjebu podnosioca na klasifikaciju fiksnih troškova rudnika, REERS odobrava realokaciju fiksnih troškova rudnika u ukupne fiksne troškove RiTE Gacko, te utvrđuje ukupne troškove RiTE Gacko u iznosu 86.227.000 KM.

Povrat na angažovani kapital: U skladu sa članom 24. Pravilnika, povrat na kapital obračunava se primjenom odobrene stope povrata na regulativnu osnovu.

Pošto je odobrena vrijednost sredstava uključenih u regulativnu osnovu manja od vrijednosti navedene u zahtjevu podnosioca, bilo je potrebno izvršiti podešavanje odobrenog iznosa povrata u odnosu na zahtijevani.

RiTE Gacko nije predložila stopu povrata na vlasnički kapital ni stopu povrata na pozajmljeni kapital. U baznoj godini RiTE Gacko je ostvarila dobit u iznosu 162,139

KM, odnosno 0.4% na regulativnu osnovu, s tim da je iz poslovne aktivnosti ostvaren dobitak u iznosu 3.454.709 KM.

Na preporuku voditelja postupka, koji je utvrdio stopu povrata na pozajmljeni kapital od 3.5% na osnovu dostavljenih podataka o cijeni pozajmljenog kapitala u baznoj godini, podnosilac je dostavio primjedbu navodeći da će u godini primjene cijena kamatna stopa na pozajmljeni kapital iznositi u prosjeku 4,11% zbog nabavke opreme i promjene strukture kapitala.

REERS je ocijenio da, iako podnosilac nije u svom zahtjevu dostavio potrebne podatke kako bi potkrijepio navode koje dostavlja u primjedbama, ima osnova da se primjedba uvaži, s obzirom na već zaključene ugovore o nabavci, te odobrava stopu povrata na pozajmljeni kapital od 4,11%. U skladu sa tim, REERS odobrava povrat na pozajmljeni kapital u iznosu 857.000 KM.

RiTE Gacko u zahtjevu nije predložila stopu povrata na vlasnički kapital, a u primjedbama predlaže stopu od 4% obrazlažući to većim rizikom djelatnosti proizvodnje u termoelektrani.

Prilikom odobravanja stope povrata na vlasnički kapital, REERS je utvrdio da u strukturi kapitala svih regulisanih preduzeća preovladava državni kapital. U toku 2005. godine regulisana preduzeća za proizvodnju električne energije su registrovana kao akcionarska društva sa učešćem ostalih akcionara, osim države, od 35%. Rizik ulaganja u elektroenergetska preduzeća u odnosu na druge djelatnosti u koje su ostali ulagači mogli uložiti svoj kapital je zanemarljiv, i obračunat kao jednak nuli, jer se radi o kapitalu po osnovu uloženi vaučera u privatizaciju državnih preduzeća, ili obaveznom udjelu po osnovu zakona. Uslovi pribavljanja ovakvog kapitala na finansijskom tržištu su veoma povoljni sa stanovišta ulagača, jer praktično nije bilo ograničenja ni uslova za ulaganje vaučera, koji su pretvoreni u akcije.

Članom 23. stav 5. Pravilnika utvrđeno je da stopa povrata na vlasnički kapital ne može biti veća od prosječne ponderisane stope povrata na pozajmljeni kapital. Analizom strukture kapitala i kamatnih stopa na kredite za osnovna sredstva proizvođača električne energije u RS, REERS je ustanovio da je prosječna kamatna stopa na dugoročne kredite preduzeća koja obavljaju djelatnost proizvodnje električne energije 3,5%.

Stopa povrata na vlasnički kapital određena je u skladu sa ciljevima tarifne metodologije iz člana 5. Pravilnika i kriterijumima iz člana 23. Pravilnika po stopi od 2%, te REERS odbacuje primjedbu podnosioca kao neutemeljenu i odobrava stopu povrata na vlasnički kapital od 2%.

Porez na dobit po stopi od 10% se uključuje u odobreni potrebni prihod u skladu sa članom 24. Zakona o porezu na dobit ("Službeni glasnik Republike Srpske, broj: 51/01). REERS je na osnovu plana ulaganja u osnovna sredstva (Tabele 6-G i 7-G Zahtjeva i prateća dokumentacija: Plan investicija) ustanovio da RiTE GACKO planira u 2006. godini da uloži u osnovna sredstva 23,8 mil. KM, te se u skladu sa članom 25. Pravilnika poreska osnovica utvrđuje kao odobrena dobit umanjena za ulaganja u osnovna sredstva. Prema tome, poreska osnovica poreza na dobit utvrđena u skladu sa poreskim propisima je jednaka nuli, i odobreni iznos poreza na dobit je jednak nuli.

Ostali prihodi: Ako RiTE Gacko kao proizvođač električne energije ostvaruje, korišćenjem licenciranih sredstava, prihode koji se po članu 26. Pravilnika stižu od aktivnosti koje se ne odnose na licencirane aktivnosti, onda se odobreni potrebni prihod umanjuje za taj iznos.

U tabeli 2-G koja je priložena zahtjevu, RiTE Gacko navodi da su planirani ostali prihodi za 2006. godinu 2,725,000 KM, što je u skladu sa planom poslovanja preduzeća. U postupku je zastupnik podnosioca izjavio da, za razliku od bazne godine, u 2006. godini neće ostvariti planirani prihod od komercijalne prodaje uglja u inostranstvu, zbog otežane naplate. Na preporuku voditelja postupka da se ostali prihodi utvrde u iznosu koji predlaže podnosilac, podnosilac dostavlja primjedbu da se dio planiranih prihoda od ostalih aktivnosti ostvaruje iz zakupa nelicenciranih sredstava (150.000 KM), kao i da je komercijalna prodaja uglja u izvozu bila sastavni dio planske kalkulacije u iznosu od 800.000 KM.

REERS je ocijenio da je primjedba djelomično opravdana, i da prihod od nelicenciranih sredstava ne može biti uključen u iznos ostalih prihoda, te utvrđuje ostale prihode u iznosu ostvarenom u baznoj godini, umanjeno za prihode od zakupa, kao i za planirani prihod od prodaje uglja u inostranstvu.

U baznoj godini neto efekat neposlovnih i vanrednih prihoda i rashoda, umanjen za prihode i rashode ranijih godina je iznosio 843.014 KM. Drugi poslovni prihodi, osim prihoda od zakupa i prodaje uglja na inostranom tržištu su iznosili 549.618 KM. Ukupni neto prihod po ovim osnovama, bez finansijskih prihoda i rashoda, iznosi 1.392.632 KM.

S druge strane, prema dostavljenim primjedbama, planirani prihodi od zakupa iznose 150.000 KM, od prodaje uglja u inostranstvu 800.000 KM, i prihodi od prodaje sredstava 300.000 KM, odnosno ukupno 1.250.000 KM planiranog prihoda odnosi se na stavke koje po navodima podnosioca nisu na odgovarajući način priznate u strukturi troškova.

U skladu sa navedenim, REERS utvrđuje iznos ostalih prihoda od nelicenciranih aktivnosti u ukupnom iznosu 1.350.000 KM.

Ostali prihodi od pomoćnih usluga: Članom 17. Pravilnika o tarifnoj metodologiji i tarifnom postupku propisano je da je preduzeće dužno obračunati ukupne i jedinične dodatne troškove pomoćnih usluga, uključujući proizvodnju reaktivne energije po nalogu NOS-a sa faktorom snage nižim od nominalnog.

Prema tarifnoj metodologiji DERK-a, predviđeno je da se proizvođačima nadoknadi proizvodnja prekomjerno preuzete reaktivne energije. Pošto do sada nije bilo pouzdane evidencije i obračuna proizvedene reaktivne energije i dodatnih troškova koje ona iziskuje u periodima različitog opterećenja sistema, što je osnova za pravično utvrđivanje ostalih prihoda od pomoćnih usluga kao odbitne stavke za utvrđivanje potrebnog prihoda, REERS nije mogao izvršiti procjenu ukupnih efekata proizvodnje reaktivne energije.

REERS prihvata preporuku voditelja postupka da se u ovom tarifnom postupku, usljed nedostatka podataka, prihod od proizvodnje reaktivne električne energije ne uzima u račun kao odbitna stavka. S obzirom da važeći tarifni sistem sadrži tarifu za prekomjerno preuzetu reaktivnu električnu energiju krajnjih kupaca, REERS će donijeti posebnu odluku o načinu raspodjele prihoda po osnovu prekomjerno preuzete reaktivne energije krajnjih kupaca između proizvodnje i distribucije.

Odobreni potrebni prihod: Nakon provedenog postupka formalne rasprave i na osnovu izloženih analiza zahtijevanih troškova i rashoda, te procjenom njihove opravdanosti i cjelishodnosti radi obavljanja djelatnosti proizvodnje električne energije, REERS je RiTE Gacko odobrio potreban godišnji prihod za godinu

primjene cijena (2006.) u iznosu od 92.237.634 KM za ostvarenje plana proizvodnje u 2006. godini od 1.516 GWh.

Struktura i ukupna cijena na pragu elektrane: Na osnovu plana proizvodnje električne energije i raspoložive snage termoelektrane u 2006. godini, a u skladu sa članom 115. stav 1. Zakona i člana 48. Pravilnika utvrđuje se ukupna prosječna cijena električne energije na pragu elektrane u iznosu od **0,0609** KM/kWh, sa sljedećom strukturom: jednična cijena kapaciteta u iznosu od 247,38 KM/kW godišnje i jedinična cijena proizvedene električne energije u iznosu od 0,0234 KM/kWh.

Cijena na pragu elektrane za tarifne kupce: Na osnovu elektroenergetskog bilansa Republike Srpske za 2006. godinu, koji je usaglašen sa Nezavisnim operatorom sistema i dostavljen REERS-u tokom formalne rasprave, utvrđeno je da proizvođači električne energije u Republici Srpskoj planiraju proizvodnju od 5.353 GWh.

Odredbom člana 51. Pravilnika, a u skladu sa usvojenim elektroenergetskim bilansom Republike Srpske za 2006. godinu, REERS odobrava cijenu električne energije za tarifne kupce.

Da bi se odredila tržišna cijena električne energije u skladu sa članom 50. Pravilnika, izvršena je analiza cijena električne energije na tržištu koje je dostupno kupcima i prodavcima iz Republike Srpske. Shodno članu 50. Pravilnika, proizvođači električne energije u Republici Srpskoj mogu prodavati električnu energiju po tržišnim cijenama, ako one nisu niže od varijabilnog troška najskuplje dispečirane elektrane u svakom satu u godini, a projektovane tržišne cijene u 2006. godini u svim navedenim transakcijama na dostupnim tržištima su iznad marginalnog troška sistema, te se svi bilansni viškovi mogu prodati na tržištu radi ostvarenja većeg prihoda od odobrenog u ovom postupku uz pozitivan efekat na tarifne kupce.

U Izvještaju sa formalne rasprave, voditelj postupka je predložio cijenu od 60 KM/MWh, a na osnovu podataka koje je dostavila Elektroprivrede Republike Srpske a.d. i sa kojim su se saglasili ovlašteni zastupnici svih proizvođača električne energije u Republici Srpskoj.

Prilikom određivanja prodajne cijene električne energije od ostalih kupaca (kupci van Republike Srpske i izvoz) radi proračuna ostalog prihoda za koji se umanjuje potrebni prihod od tarifnih kupaca, REERS je imao u vidu sljedeće: povoljna konjunktura i relativno visoke cijene u transakcijama na regionalnom i evropskom tržištu, uticaj prenosne tarife na deklarirani izvoz električne energije, kao i uticaj stabilnih ili nižih cijena električne energije na domaću potrošnju, te je odlučio da u kalkulaciji prihoda od ostalih kupaca utvrdi prosječnu cijenu od 0,058 KM/kWh, odnosno 0,002 KM/kWh manje nego što je predloženo na konsolidovanoj formalnoj raspravi i u Izveštaju voditelja postupka.

REERS očekuje da će podnosilac zahtjeva, kao i ostali proizvođači električne energije u 2006. godini u transakcijama sa netarifnim kupcima biti u mogućnosti da ostvare prodajnu cijenu višu od navedene i veći prihod od odobrenog, ukoliko svi učesnici budu odgovorni u izvršavanju svojih ugovornih obaveza radi ostvarenja optimalnih rezultata u proizvodnji i prodaji električne energije.

Pozitivni i negativni efekti odstupanja tržišne cijene po kojoj su mogli prodati energiju i ovako utvrđene projektovane tržišne cijene za svakog proizvođača električne

energije u Republici Srpskoj biće uzeti u obzir u narednom tarifnom postupku u skladu sa članom 6. alineja f. Pravilnika.

Na osnovu elektroenergetskog bilansa i obaveze proizvodnje električne energije za tarifne kupce u sistemu obaveze javne usluge, uključujući prenosne i distributivne gubitke, od 3,661.42 GWh, projektovane cijene električne energije za ostale kupce, REERS utvđuje elemente za odobranje cijene električne energije na pragu RiTE Gacko za tarifne kupce kako slijedi:

Prosječna cijena kapaciteta za tarifne kupce za RiTE Gacko iznosi **174,27 KM/kW**, a cijena proizvedene aktivne energije, po varijabilnom trošku proizvodnje, iznosi **0,0234 KM/kWh**.

Ukupna prosječna cijena električne energije za tarifne kupce iznosi **0,0622 KM/kWh**.

REERS cijeni napore podnosioca zahtjeva, koji su učinjeni u cilju dostavljanja podataka u početnom postupku, iako nije u potpunosti zadovoljan kvalitetom tih podataka i blagovremenošću njihovog dostavljanja, s obzirom da je bio vremenski ograničen za razmatranje zahtjeva i konačno odlučivanje. U toku postupka, a na zahtjev voditelja postupka na što je isti ovlašćen u ime REERS-a članom 32. stav 1. Zakona, podnosilac zahtjeva je više puta dopunjavao svoj zahtjev. Dopune su vršene i neposredno na raspravama koje su vođene u tarifnom postupku, i to bilo u vidu davanja izjašnjenja ovlašćenih predstavnika podnosioca o pojedinim pitanjima ili neposrednim prilaganjem dokumentacije. I pored toga, što je podnosiocu omogućeno da dostavi kompletne podatke, a što je i njegova obaveza u smislu člana 113. stav 1. Zakona i člana 96. stav 1. Pravilnika, za podatke koji nisu dostavljeni, REERS je izvršio njihovu procjenu, a što je u skladu sa članom 90. Pravilnika, s tim da u periodu primjene ovih cijena očekuje od podnosioca zahtjeva da poslovne informacije i računovodstvene iskaze vodi u skladu sa odredbama Pravilnika.

Podnosilac ima pravo da na osnovu novih činjenica i dokaza, koje iz bilo kog razloga nije dostavio u toku formalne rasprave i koji nisu uzeti u obzir u prvom tarifnom postupku, pokrene novi tarifni postupak za odobrenje cijene na pragu elektrane.

Troškovi i drugi elementi potrebnog prihoda propisani tarifnom metodologijom i odobreni u ovom postupku će biti predmet provjere u skladu sa odredbama Pravilnika, kao i predmet prilagođavanja nakon donošenja Regulatornog kontnog okvira, što može biti razlog pokretanja tarifnog postupka na inicijativu REERS-a.

Ocjenama o opravdanosti i klasifikaciji troškova ne propisuje se način objavljivanja troškova u finansijskim izvještajima preduzeća, nego samo obaveza objavljivanja pripadajućih sredstava i troškova obavljanja djelatnosti proizvodnje električne energije i osnovanost zahtjeva da budu nadoknađeni od tarifnih kupaca električne energije, kao i obaveza evidencije troškova po segmentima, u skladu sa načelima upravljačkog računovodstva, a što će biti predmet provjere od strane REERS-a u skladu sa odredbama Zakona i uslovima iz izdate dozvole za obavljanje djelatnosti podnosiocu zahtjeva.

Svoju nadležnost za ocjenu opravdanosti i cjelishodnosti troškova nastalih radi obavljanja djelatnosti proizvodnje električne energije u cilju utvrđivanja potrebnog prihoda, kao podloge za utvrđivanje cijene električne energije, REERS, koji je osnovan odredbama Zakona o električnoj energiji kao specijalizovana, samostalna i nezavisna institucija u cilju regulisanja monopolskog ponašanja i obezbjeđenja transparentnog i nediskriminirajućeg položaja svih učesnika na tržištu električne energije (član 12. i 13.), crpi iz člana 23. alineja 1. i 2. Zakona, kojim mu je dato u nadležnost, između ostalog, regulisanje odnosa između proizvodnje, distribucije i

kupaca električne energije i propisivanje metodologije i kriterijuma za utvrđivanje cijena snabdijevanja nekvalifikovanih kupaca električnom energijom. Metodologiju i kriterijume za utvrđivanje cijena, REERS je propisao Pravilnikom o tarifnoj metodologiji i tarifnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 61/05), koji je usvojen nakon provedenih više javnih rasprava, u skladu sa članom 33. stav 3. Zakona.

Kako je cijena električne energije na pragu elektrane sadržana u cijeni snabdijevanja nekvalifikovanih kupaca električnom energijom, prilikom utvrđivanja potrebnog prihoda na godišnjem nivou i na osnovu njega cijene, REERS je posebno vodio računa o interesima kupaca električne energije uvažavajući istovremeno i potrebe podnosioca zahtjeva i smatra da je utvrđena cijena pravična, jasna i zasnovana na objektivnim kriterijumima i da podnosilac zahtjeva može podmiriti opravdane troškove rada i održavanja i ostvariti stopu povrata na angažovana sredstva, te da su načela tarifne metodologije propisana članom 6. Pravilnika u potpunosti primjenjena.

Prilikom odlučivanja REERS je imao u vidu i činjenicu da se tarifni kupci snabdijevaju električnom energijom u sistemu javne usluge, kako je to propisano članom 51. Zakona, da je uslovima izdate dozvole podnosiocu zahtjeva ta obaveza određena, u okviru koje je isti dužan da svojim kupcima obezbjedi električnu energiju, što je moguće ekonomičnije. Obaveza javne usluge podrazumijeva i sigurnost snabdijevanja, redovnost i kvalitet usluge i cijenu, uključujući i zaštitu krajnjih kupaca, kako je to propisano članom 3. Direktiva o pravilima unutrašnjeg tržišta električne energije 2003/54/ES.

U prelaznom periodu primjene Pravilnika, dok se ne ispune svi propisani uslovi, Regulator je utvrđivao činjenice na osnovu podataka, koje mu je dostavio i obrazlagao podnosilac zahtjeva, a za nedostajuće podatke slobodnom procjenom, uvažavajući činjenicu da je elektroenergetski sektor u Republici Srpskoj u fazi prestrukturiranja u kome je preduzećima koja obavljaju elektroenergetske djelatnosti omogućeno određeno vrijeme za prilagođavanje uslovima regulacije.

U prelaznom periodu REERS će u skladu sa članom 32. stav 1. i članom 113. stav 1. Zakona o električnoj energiji, pravilima i propisima REERS-a, kao i uslovima početne dozvole za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije, od podnosioca zahtjeva zahtijevati dostavljanje određenih podataka i informacija. Ovu obavezu podnosilac zahtjeva je dužan ispuniti i na taj način će se u budućim postupcima upotpuniti činjenični osnov, na bazi koga će se moći u potpunosti realno cijeliti opravdanost pojedinih troškova. REERS će, takođe, u okviru redovnih i vanrednih aktivnosti nadgledanja primjene uslova dozvole, vršiti provjere ostvarenja i alokacije troškova po osnovu obavljanja licencirane djelatnosti. Analize rezultata dobijenih provođenjem ovih aktivnosti mogu biti osnov za pokretanje tarifnog postupka na inicijativu REERS-a. U skladu sa članom 6. tačka f. Pravilnika REERS će u svakom tarifnom postupku provjeravati odstupanje ostvarenog prihoda regulisanog preduzeća u odnosu na odobreni potrebni prihod u predhodnom tarifnom periodu radi utvrđivanja opravdanosti razloga za poravnanje u narednom tarifnom periodu.

Podnosilac zahtjeva se može kontinuirano pripremati za naredni tarifni postupak i u svakom momentu može podnijeti zahtjev za njegovo pokretanje.

U cjelokupnom tarifnom postupku, vodilo se računa i o postepenom uvođenju međunarodno prihvaćene regulatorne prakse i postepenog uvođenja opšteprihvaćenih međunarodnih standarda, kako bi se izbjegle iznenadne i drastične promjene tarifa u prelaznom periodu regulacije tržišta električne energije u Republici

Srpskoj, kako je to propisano članom 5. stav 1. tačka i) i članom 116. stav 1. Pravilnika.

Na osnovu svega izloženog, slijedeći ciljeve određene Zakonom o električnoj energiji, REERS je utvrdio strukturu cijene i ukupnu cijenu električne energije na pragu elektrane podnosioca zahtjeva, kao što je to navedeno u tački 2. i 3. dispozitiva ovog rješenja, a na osnovu člana 115. stav 1. Zakona o električnoj energiji i člana 47. Pravilnika o tarifnoj metodologiji i tarifnom postupku.

Tačka 4. dispozitiva ovog rješenja temelji se na odredbi članova 69., 70. stav 2. i 102. stav 1. Pravilnika o tarifnoj metodologiji i tarifnom postupku.

Ovo rješenje je konačno, kako je navedeno u tački 5. dispozitiva ovog rješenja, na osnovu člana 29. Zakona o električnoj energiji, na osnovu koga se temelji i pouka o pravnom lijeku.

Tačka 6. dispozitiva ovog rješenja temelji se na odredbi člana 34. Zakona o električnoj energiji i člana 20. Statuta Regulatorne komisije za električnu energiju Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 41/04), kojim je propisano da se odluke i rješenja Regulatora objavljuju u Službenom glasniku Republike Srpske. S obzirom da je obrazloženje rješenja preobimno, u cilju ekonomičnosti postupka, u Službenom glasniku objavljuje se uvod i dispozitiv sa naznakom predsjednika kolegijalnog organa kao donosioca rješenja, a kompletno rješenje dostavlja se učesnicima u postupku, objavljuje na oglasnoj tabli i web stranici REERS-a, što je navedeno u dispozitivu, smatrajući da je na ovaj način ostvaren i princip transparentnosti postupka.

Pravna pouka: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Okružnom sudu u Trebinju u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja.

Predsjednik REERS-a
Milenko Čokorilo dipl.inž.el